

METAMORPHOSIS FIDEI ORTHODOXÆ

DE

BONO IN MALUM,

ET

VICISSIM:

In Comitatu Trenchiniensi, ac vel maxime in Privilegiato oppido Solna
ab Anno 1699. ex M.M. SS.

Admodum Reverendi Domini

STEPHANI DUBNICZAJ

Ecclesiæ Teplensis olim Parochi vigilantissimi excerpta, nunc verò aucta, & in ordinem redacta; ac in perennem Eximiorum illius ætatis utriusq; Ecclesiastici nempe, & secularis statûs Fidei Romano-Catholicæ Protectorum; & Zelorum memoriam;

PER

REVERENDISS: DOMINUM,

D. DANIELEM

KILIAN,

Venerabilis Capituli Agriensis Canonicum, Ecclesiæ Sator-Ujheliensis Plebanum meritissimum Typis comissa,
& vulgata.

CASSOVIAE, typis Academicis S. J.

Per Joann. Henricum Frauenheim, Año. 1737.

Pflantzt Glauben mit dem Schwerdt, und
Dünget Sie mit Blut. Salte.

PRÆFATIO

A D

LECTOREM.

Priusquam duplicem hanc, quam descri-
bendam suscepimus, Religionis Catholi-
cæ metamorphosim aggrediamur, de fine laboris
nostri, & vita Admodum Reverendi Do-
mini Stephani Dubniczaj pauca præmit-
tenda erant. Honestis parentibus, Vir iste
optimus in Comitatu Trenchiniensi natus,
primam aspexit lucem. Primis litterarum di-
scendis elementis maturus ad Scholas missus,
sub disciplina Patrum Soc. JEsu eos in virtute
juxta, ac scientia fecit progressus, ut præ re-
liquis in Collegium Pazmannianum trans-
ferri, & in spem Diœcesis Nitriensis Philoso-
phico, & Theologico studio excellendus dignus
sit judicatus. Respondit conceptæ de se ex-
pectationi adeo egregiè, ut ob probatissimos mo-
res, applicationemque in condiscendis Aposto-
lica

lico viro necessariis scientiis ab omnibus amari,
 æstimariq; sit meritus. Translatus ad salu-
 tem animarum procurandam Teplensibus Pa-
 rochus datus est, ubi ita totam egit ætatem, ut
 nihil omiserit, quod ad pascendum verbo, &
 exemplo gregem sibi commissum proficuum
 iudicabat. In præparandis ad felicem obi-
 tum ex hoc mundo ægrotis, explananda doctrina
 christiana, habendis concionibus, conservando
 in ovili Christi tumultuosis etiam temporibus
 populo suo, ac ejusdem sublevanda inopia, aliis-
 que se dignis functionibus assiduus apud
 omnes audiebat. Neque tamen Zelum suum
 his satiare poterat. Ut post mortem etiam
 prodesset animabus, varios libellos de primis
 fidei Rudimentis, & Controversis quæstioni-
 bus elucubratus est, & ut plebi etiam consule-
 ret, lingvâ Slavonicâ excudi curavit. De-
 scripsit præterea statum Religionis in Comita-
 tu Trenschinensi, quem habuit durantibus
 motibus præsertim ultimis exactissimè; qua
 narratio ex authenticis personarum Ecclesia-
 sticarum, & secularium relationibus concin-
 nata, ubi ad nos perlata fuisset, dignam judi-
 cavimus, ut aucta, & in ordinem redacta præ-
 lo subjiceretur pluribus persuasi argumentis.
 Merebatur enim primum memoriam Vir ve-
 re Apo

rè Apostolicus in lucra animarum vigilantissimus, qui succisivas horas, non in otio, aut sibi non convenientibus occupationibus continebat, sed utili scriptioni deputare in more habebat, usque ad vitæ finem, quàm piè in Domino 29. Præsentis sæculi terminavit. Alterum est: quòd præsentis opusculi lectione posteros ad fortiter, constanterq; pro DEO laborandum animandos speraverimus; quorum majores posthabitis omnibus difficultatibus sibi minimè desistendum putaverunt, donec Fidem Catholicam in Pristinum splendorem vindicatam intuerentur. Plurimum denique solatii in Solnenses, tum qui semel DEO datam fidem inviolatam conservaverunt, tum qui à via veritatis per Magistros prurientes auribus seducti aliquantum deflexerunt, derivatum iri ominabamur. Quis enim singularem erga Solnenses Patris Misericordiarum non agnoscat, & veneretur Clementiam, dum alios in tanta temporum perturbatione à lapsu custodivit; alios licet semel, atq; iterum ad Lutherum deficientes adeo clementer respicere dignatus est optimus DEUS, ut spiritûs diviniissimi lumine illustrati reversi sint, totâque hodie solna à Catholicis habitetur. Atque hic scopus est suscepti laboris. Catholicis nempe

jam

*jam gratulari, Erratibus verd, vera, & nullis
tumultibus subruenda fidei viam indicare, ac
demum Excimiorum Fidei Catholicae Zelorum
memoriam cum benedictione celebrare. Nulli
nos bilem moturos arbitramur, sed nos
volumus. Lector benevole lege,
& fave.*

PARS

PARS PRIMA.

Varius Religionis Catholicæ
status in oppido Solna ab Anno 1600.
ad annum 1703. inclusivè.

Paragraphus Primus.

*Lutheranorum Conciliabulum sub auspiciis
Comitis GEORGII THURZO Solnæ
collectum, contra quod Eminentissimus Strigo-
niensium Archi-Præsul FRANCISCUS
FORGACS Protestatur, & omnia
ejus statuta annullat.*

Religionis Orthodoxæ mirabiles
Solnæ vicissitudines sub unum
daturi conspectum non injucun-
dam Lectori pio, nec indignam narratio-
nem concinatueros nos speramus. Quam-

vis enim locus iste, neq; dignitate, neque populi frequentia primis Ungariæ Civitatibus conferri possit, ea tamen in eo cum superiori, tum hoc, quò vivimus sæculò, contigerunt, ex quibus, & singularis in Romana sacra quà tuenda, quà propugnanda Virorum in Patria primorum industria, & quid heterodoxa, ubi semel irruerit, moliatur audacia, elucescit. Id verò, ut pateat, amplius, quæ detrimenta jam ab anno 1600. religio acceperit, quas item Lutheranismi progressiones fecerit, breviter meminisse erit opportunum, quò major Lux addatur iis, quæ deinceps relaturi sumus. Abriperant Solnam uti etiam alias Urbes, & oppida, in errores pestiferos bella tum externa, tum vel maxime domestica, quibus ferventibus orbatae veris Pastoribus Christi oves miserè à supervenientibus lupis discerpebantur, eoque subinde Ventum, ut è prima etiam nobilitate nonnulli Lutherum palàm sequi non erubescerent. Quorum usi operibus, & dignitate, ut suas partes magis firmarent Ministri iniquitatis annò 1608. Libertatem ante coronationem

nem

nem nacti, Comitem Georgium Thurzo conveniunt, petentes efflictim, ut sua interposita auctoritate (quæ tunc Palatinalis non erat.) Synodum Solnæ celebrandam indiceret, in qua & Superintendentes deligi, & cætera, prout necesse erit, ordinari poterunt. Gratulatus est se adorari velut primarium columnen Augustanæ Confessionis Dominus Comes, deditq; Literas 20. Junii 1609, quibus queritur, primùm: quanta cum injuria Religionis sacræ, ac gentis Ungariæ indigenæ nostri sacris inauthorandi Wittembergam, Brigam interdum in alia remotiora loca profectionem hætenus suscipere sunt coacti, ac si non idem spiritus Domini in hac quoque mundi plaga spiraret, nōsq; regeret. Subdit deinde: consultum videri, ut duo, vel tres Superintendentes eligantur, qui ad Pastorale munus aspirantes ad Sacro-Sanctum Evangelii ministerium promovendi habeant facultatem. Quocirca rogabat, ut die 15. Julii Solnæ frequentes adsint, ubi hæc diligentius discuti poterunt. Convenêre pauculi, conclusum nihil est vel vitio invidentium sibi digni-

tatem, vel ob alias indignas, quæ referantur causas. Non conquieverunt Prædicabula, sed iterum Solnæ placuit conventum habere 29. Martii annô 1610. in quo trigessimâ ejusdem (mirare una die fere gravissima negotia finita esse) Trium-Viri capitales, Mensarii, nocturniq; simul constituti (verba sunt Eminentissimi Cardinalis Petri Pázmány in libro cui titulus: Logi Alogi, pag. 38.) iiq; ut speciem aliquam vetustatis ministrorum referant judaicis nominibus cognomines, ac famigerabiles Viri Isaac Abrahamides, Elias Lani, Samuel Melichius. Hi omnes Protomistæ, ac Lutheranorum antesignani futuri denunciati fuêre constituto iis Salario in singulos annos pendendo; huic celeberrimo conventui (iterum verbis Eminentissimi utimur) ne deesset Authoritas, subscripsêre Barones maximales duo, Magnates nuperi non plures quatuor, nobiles sedecim, Cives tres. Ministri (qui ut omnium postremi, & in ipsis synodis Lutheranis nîl nisi Lixæ, & Calones, extimiq; trahariorum, agmen claudunt, citimiq; subsignant) septem supra viginti. Posteaquam acta
in lu.

in lucem prodiverunt, & ad manus Illustrissimi Cardinalis Franc. Forgács pervenissent, admirabatur tam palmarem insolentiam; deinde obviandum ratus publicò, typisq; excusò scriptò in hunc modum edixit.

NOS FRANCISCUS FORGACS de Ghymes, S. Romanæ Ecclesiæ Presbyter Cardinalis, Archi-Episcopus Strigoniensis, lociq; ejusdem Comes perpetuus, Primas Regni Ungariæ, Legatus natus, summus Cancellarius, & Secretarius, ac Sacræ Reg. Majestatis Consiliarius &c. Cum nos, licet immerentes, Divina bonitas, Ecclesiæ Metropolitanae Strigoniensi præficere dignata sit; omni studio adnitendum nobis intelligimus, ut quantum iniquitas temporum patitur, ovibus Christi, curæ nostræ commissis à Principe Pastorum, ità consulamus, ut rationem reddituri de animabus, lupos ab oviaria Christi, etiam corporum nostrorum objectu arceamus; assiduâq; vigilantia excubantes velut in specula constituti pericula eisdem denuntiemus.

Quia igitur superioribus diebus, eò usque audacia eorum, qui concionibus miseram ple-

becis

beculam in errorum laqueos inducunt, progres-
sa est, ut Coitionem quandam in oppidum Sol-
nam indicerent novô, ac antea in Ungaria in-
auditô exemplô, suâ Lutheranae professionis Su-
perattendentes eligerent, à quibus deinceps cæ-
tera ministrorum turba initiaretur ; Leges
denique; ac decreta figerent, communi justitiæ,
legibus Patriæ, Ecclesiasticæ Libertati, Sacris
Canonibus, DEI decretis contrarias. Com-
mittere sine animæ nostræ discrimine non po-
tuimus, quin palàm, ac publicè, omnibus illius
conventiculi actis, ac decretis, tanquam ani-
marum aeterno exitio, communiq; justitiæ ex-
terminandæ natis contradiceremus. Princi-
pid ergò, non sinè plurimarum animarum
perditione, Superintendentis nomen usurpari
ab his novellis Ecclesiæ Dei turbatoribus, vel
inde manifestè deprehenditur, quod ab ipsis na-
scantis Ecclesiæ incunabulis ; postquam Apo-
stolico ministerio, Ecclesiarum Rectores Episco-
pi sunt constituti, nunquam pro legitimis
recepti sunt Episcopis, nisi quos aliorum Epi-
scoporum ordinatio consecravit. Nam ut
vetustissima Apostolicorû Canonum decreta ta-
ceamus, Sacro-Sanctum, ac Universale Con-
cilium Nicænum primum (quod vel conferre,
nedum equare Solnensi conciliabulo Sacrile-
gum

pum foret) id, quod usu receptum fuerat, lege Sancivit: Ut Episcopus non minus, quàm à tribus Episcopis ordinetur, ità tamen, ut Metropolitanì Episcopi Authoritas habeatur, absq; quo ordinatio irrita sit. Canone 4. apud Ruffin. L. 1. c. 6. Si igitur perjuri esse nolunt nuperi isti Superattendentes, suâ ipsorum sententiâ Episcopi esse haud quaquam possunt. Nam jure jurando adacti sunt; Non aliam doctrinam se propugnatueros, ac promoturos, quàm confessionem Augustanam. Artic. ult. Solnensi. In ea verò Confessione palàm profitentur: Se in nullo fidei Articulo ab Ecclesia Catholica dissentire: tantùm paucos abusus omittant, qui novi sunt, & contra voluntatem Canonum, vitio temporum recepti: Confess. Aug. Artic. 21. initio. Cum igitur contra Nicænæ Synodi vetustissimos, ac Sacro-Sanctos Canones Superintendentes se nominari sentiant; nisi Augustanæ Confessionis, ac jurisjurandi violatores haberi velint, necesse est, falsò nominatos istos Superintendentes, ovina se veste Episcoporum imèritò contegere, adeoq; nullas ab ipsis legitimas ministrorum ordinationes fieri: nullum ex iis Sacramentis, quæ ordinationem requirunt, legitime

gitimè administrari ab iis, quos initiant: Sed umbratilem, ac vanam esse, quæ ab iis fit, absolutionem, Eucharistiam &c. quæ, quàm gravia miserae plebeculæ incommoda, animarumq; damna adferant, nemo est, qui non videt. Adde, quod gravissimis, & ab omni humanitatis, ne dicam Christianitatis sensu alienissimis errorum portentis, populo proponendis, adstringit Solnense hoc conventiculum infelices Prædicantium animas. Artic. 7. Solnensi. Cum enim statuit, ordinandos omnes libro concordie subscribere, id demum sancit, quod in libro concordie disertim exprimitur: **Damnandam esse doctrinam**, quæ docet: Evangelium non esse tantummodo concionem de Gratia Dei, sed propriè esse Concionem de pœnitentia, arguentem, accusantem, damnantem peccata. *Liber Concor. Epitom.* Item docendum esse Passionem Christi, proponere iram Dei adversus peccata, ut cognoscamus, quanta Dominus in lege sua à nobis exigat, quorum tamen nihil nos præstare possumus &c. Artic. Controversor. Art. 5. Negat. Demum: **Damnandos esse**, qui docent superesse in homine, capacitatem, aptitudinem, facultatem, industriam, aut Vires, quibus in
rebus

rebus spiritualibus cooperari valeat , ad bonum aliquod. *Ibid. in affirmat. n. 8. Ibid. Art. 1. Negat. 6.* Hæc aliâq; errorum portenta , in hoc conciliabulo ex libro Concordiæ approbata , eò nimirum spectant , ut apertum , ac patens hominibus ultro in malum ruentibus exitum accersatur. Si enim nihil ex divinæ legis præscripto agere possumus : si nec Capacitas quidem in nobis hæret , ut DEO moventi per gratiam , cooperemur : si Evangelium tantummodo gratiam denunciat , asperitatem pœnitentiæ , metum peccatorum longissimè removet : Quid adhuc Satagimus in sanctitate , & justitia ambulare ?

His accedit , quòd gravissimo quoque usurpati juris alieni onere se prægravat hocce Conciliabulum , nam synodum abnuente Metropolitano indicere , visitationes Ecclesiarum in aliena diœcesi , bonorúmq; Ecclesiasticorum dispositionem in se derivare privata auctoritate contra longissimi temporis præscriptionem , Canonúmq; , ac legum Patriæ sanctitas constitutiones , quid aliud est : quàm rapere , ac sine ullo juris ordine , alienum jus sibi usurpare ?

Nullæ certè Ungariæ leges , ne quidem perturbata Reipubl. temporibus lata , jus tribu-

unt

unt novis Superattendentibus, vel censum Cathedraliticum adimendi, antiquaq; seculorum aliquot possessione Archi-Diaconos deturbandi: vel causas forum Ecclesiasticum concernentes, ad has Episcoporum larvas deducendi: vel per viam appellationis præsumptuosa ipsorum judicia non declinandi. Et tamen Solnensis hæc Pseudo-Synodus, Prolog. Tripart. & Censur Cathedraliticos Archi-Diaconis, quorum antiquissima possessio, certissimas origines habet, abjudicat, ac intrusis Superattendentibus suis adjudicat: & Causas Ecclesiasticas eorum iudicio committit: & provocationem ab ipsorum dijudicatione vetat. Quæ omnia iniustitiæ plenissima, Divinis, ac humanis Legibus, decretisq; Ungariæ adversantur, nec quidquam horum in publico Regni conventu definitum. Et quamvis definitum foret, ipsis tamen Legibus Ungariæ suffragantibus, quid quid sacris Canonibus Ecclesiæ adversatur, invalidum, ac nullius firmitatis esse debere dignoscitur.

Quæ cum ita sint, Nos coram DEO, ac mundo universo protestamur, iniquas has novelle cõitionis sanctiones, libertatis, ac jurisdictionis Ecclesiasticæ, animarumq; exitio latus, invalidas, injustas, ac nullius ponderis esse.

esse, & haberi debere : districtèq; , ac sub pœna excommunicationis inhibemus , ne vel ipsi falsò intitulati Superattendentes census Cathedralicos percipere, Ecclesias Diœcesis nostræ visitare, ordinationes Ministrorum facere, causas forum Ecclesiasticum concernentes dijudicare, ne dum appellationes prohibere præsumant. Inhibemus item, & sub anathematis vinculo vetamus, ne ullus censum Cathedralicum aliis, quàm quibus ab antiquo pendebatur, dare præsumat; ne vè ad Pseudo Superattendentium dijudicationem, causam ullam fori Ecclesiastici deducat; ac nihilominus Reverendiss. in Christo Fratribus Episcopis Diœcesis nostræ Strigoniensis, nec non dilectis filiis præpositis, Abbatibus, Archi-Diaconis, Cæterisq; omnibus, ad quos hæc res spectare dignoscitur injungimus, ac mandamus, ne quidquam de jure suo in Ecclesias, in quas ab antiquo jus habuisse dignoscuntur, remittant; Census Cathedralicos exigant, ac suæ jurisdictioni subiectos, si qui fortè illorum Causam Ecclesiasticam ad novitium aliquod tribunal deducant, ad forum spirituale evocatos, ac juris ordine convictos irremissibiliter puniant.

Ceterùm volumus, ut hæc nostra protestatio, contradictio, inhibitio, ac præceptum,

quò facilius ad manus plurimorum pervenire possit typis excudatur; eadémq; fides excusis exemplaribus habeatur, ac si ipsæ Originæles manu nostra subscriptæ, ac sigillo munitæ exhiberentur. Datum Posonii in Aula nostra Episcopali die XVIII. Aprilis Annô M. DC. X.

Paragraphus II.

Celsissimus Princeps & Archi-Episcopus Strigon. GEORG. SCELEPCSÉNY. Solnæ Residentiam Patribus Soc. JESU fundat. Quibus ibidem Eminentissi: Cardinal. LEOPOL. à KOLLONITSH frustra renitente hæretico senatu de domo, in qua stabiliter residerent, providit.

Quia verò non solùm typis vulgata, verùm & pro suggestu enucleatè pronunciata, & Basilicarum valvis oppensa fuit hæc Illustrissimi Præsulis contradictio; bilem movit Prædicantibus adedò, ut plenam convitiis Apologiam protruserint. Repressit subinde illorum doctissima lucubratione Eminentissimus Cardinalis Pazmany audaciam, nihilque omisit, quod ad opprimendam hære-

hæresim gliscentem latius facere posset; nec passi sunt alii Apostolico Spiritu pleni Præsules suam industriam desiderari, in animarum lucra invigilabant, pariter, quot quot salutis proximorum quærendæ se devoverant, efficere tamen non poterant, ut Solna, viciniâq; ab erroribus Lutheranis repurgaretur, imò desæviente bellorum tempestate sub Martis clypeo securi res suas non mediocriter promovebant sectarii. Sæpè quidem pacationibus rebus spes rediisse visa est fore, ut in pristinum Religio decus vindicaretur, nihilominus iterum novo involutâ Hungariâ turbine optimi conatus conciderunt. Quibus medicina malis ne adhiberi posset, impofterum eò studia collimabant, ut posteaquam observâssent Societatem JESU quò Latius diffunderetur, eò magis Hæresim enervari, imminui sectatorum numerum, deniq; partes suas non parum laefactari, Regno ejici avidè desiderarent. Et verò, quod diu vota exercuerat, favente temporis illius opportunitate consecuti sunt, quò Tôke- lius sub finem sæculi lapsi Turcicis subnixus favoribus, ut popularium suorum

lucraretur animos, amplam invexerat detestandis molitionibus peccandi libertatem. Tot calamitatibus annos complures obrutam Hungariam piorum exortus suspiriis respexit optimus DEUS; & lætissimam illam orbi Christiano victoriam Annô reparatæ salutis 1683. indulgit, quâ attritis Turcarum viribus, tumultuantium quoque in Hungaria conatus corruerunt. Qua occasione egregiè usi Præsules Vigilantissimi post reditû mense Novembri Tyrnaviam Societatis; & imprimis Metropolita Strigonienfis Georgius Szelepsénus Vir omni genere laudum ornatissimus in eo omnem solerti-
am collocabat, ut de veris Pastoribus, Adjutoribûsq; discerpto Domini gregi prospiceret in iis præcipuè locis, in quibus Hæresis magis se stabilire ab oculis remota Præsulum videbatur; & posteaquam alibi grandia suæ vigilantiae statuisset monimenta, in Vallem pariter Trenchimensem Pastoralem extendit sollicitudinem, Solnámq; vel maximè adeò æstimatam, ut digna sit visa Lutheri aëclis, quæ habendo conciliabulo deligeretur.

Oppor-

Opportunū autem accidit Deo ita dispo-
nente, quòd Optimus hic Præsul Superi-
us nominatus in Dominio Strecesnenſi
Roſinā, Poluvſie, & Porubkam, alias item
in Litaviensī jure Hypothecario posſes-
siones habuerit, has omnes suprema vo-
luntate 1685. Residentiæ Societatis JEsu
Solnæ propediem erigendæ, & pagum
præterea Csáczá dictum transcripsit. A-
quievit sapientissimæ dispositioni piissi-
mus & ipse Imperator, ac Rex Apostoli-
cus Leopoldus Magnus, & ut executio-
ni celerius daretur, Leopoldum Kollo-
nithium, Jaurinensium tunc Præsulem,
integerrimæ in Principem fidei, & à Re-
ligionis Orthodoxæ studio celeberrimū
designavit. Duplicavit exequendi prom-
ptitudine beneficium Præsul, & pro ea
etiam, quâ Societatem JEsu compleste-
batur, singulari benevolentia, in brevī eò
rem deduxit, ut Patres in dictorum lo-
corum possessionem per delectos ex In-
clyta Camera Posoniensī inducerentur.
Et quamvis nondum plenè depulsa tem-
pestate domi alienæ, præsertim, cū pro-
priam non admitteret Hæreticorum odi-
um, securis agere non liceret novis ho-

spitibus, nihilominus acriter contende-
 bat Præful tot animarum ingemiscens
 cladibus, ut quàm primùm Apostolici o-
 perarii persanaturi inflicta Gregi Domi-
 nico vulnera advolarent. Non recula-
 vit pro gloria DEI, & periclitantiũ salute
 animarum Laborare, patiq; cupidissima
 semper Societas JEsu occasionem, dedu-
 cta è Tyrnaviensi Collegio Colonia annò
 eòdem mense Julio Solnæ apparuit, jam
 tunc malè sibi ominante Hæresi non igna-
 ra à recentibus his incolis, fraudibus suis,
 & nefariis moliminibus multũ moræ in-
 jiciendum Sors prima obtigit R. P. Ge-
 orgio Gullik, ut præesset, Patri Joanni
 Garaizky, ut juvaret, deducente R. Patre
 Ladislao Permaj, qui tum Trenchinien-
 sibus sociis moderabatur. Quum verò
 expellere non possent Patres, illud age-
 bant Luthericolæ, ut spontè abire coge-
 rentur; nam non erat, qui de hospitio
 commodare vellet, donec, qui corda ho-
 minum habet in potestate, movisset uni-
 us è civibus viduæ mulieris hæreticum
 animum, quæ Religiosis Advenis,
 Domũs partem cubiculo unò, & came-
 rula definita indulgit utiolim mulier suna-
 mitis *Elisæo 4. Reg. 4.*

Ve-

Verum nec isthic quietis diu esse licuit; vix enim triduum commoratis nuciatur reliquias eorum, qui superioribus annis tumultum conciverant, propediem advolaturas; cedendum proinde tantisper tempori rati Patres, dum serenitas rediret, ex adversa vagi rippa in Arce Bude-
tin confederunt, in qua latibulum præbuit Magnificus Dominus Casparus Szű-
nyogh securum illud quidem ab hosti-
bus, sed plenum calamitatibus, quas tem-
poris iniquitas large ministrabat. Duo
interea solatio erant Viris Apostolicis;
alterum: quod sinceram Catholicorum
eodem utentium perfugiō benevolentiam
experirentur olim profuturam Dei
Gloriæ promovendæ, præterea, quod
in dies lætiora de pacanda patria victri-
bus Leopoldi Magni armis adferrentur.
Factum est Mense Novembri, quod ar-
dentibus Votis desiderabatur; resedit
tempesta, rediēre post 4. Mensium exi-
lium Solnam Patres ad suum ergastulum,
& quia adversa jam diutius utebatur va-
letudine, tot incommodis scilicet fractus
Pater Georgius Gullik, R. P. Georgium
Jánkovich successorem accepit. Singu-

lari benevolentia complexus est reduces Reverendiss. Dñus Loci tunc Parochus Stephanus Kostka, cujus, ut responderent de se conceptæ expectationi Patres, in administrandis Sacramentis, habendis ad populum sacris dictionibus egregiam locârunt operam, nec cessabant interea privatis, publicisq; instructionibus tene-ram juventutem erudire, impellere Seniores adhortationibus, in quibus dilucidè veritatem Romanæ Ecclesiæ evincendo, ad deserendos errores hortabantur, in omnem occasionem promovendi salutem Solnensium sollicitè vigiles. Dolebant hæc studia Primariis Lutheranis, & præsertim Prædicanti in suburbanis ædibus virus spargenti, & ne depulsâ fallaciarum suarum nocte in lucem Evangelicam populus aspirare inciperet, odium in Jesuitas instillare aggressus, eò rem sensim deduxit, ut vix triceni, qui dicentibus aures præberent Patribus numerarentur. A catholicis avidè ad suum Rabulam accurrentibus. Ne irriti Patrum labores imposterum adversariorum fraudibus redderentur, Jaurinensium Præsul novus opidi Dominus effecit. Vix enim
adivit

adivit Dominium, primas inter curas, plenipotentiarario, ut vocant, suo Generoso Dño Casparo Sircich commendavit, ùt Prædicantem submovere niteretur, & de habitatione comòdiori Patribus prospiceret. Primùm brevi effecit. Prædicans enim pelli suæ timens, vix persolutis Natalis Domini solenniis stubnā ab aquis calidis notam in tractu Turocziensi, se subduxit in Comitatu Equitum aliquot Solnensium. Primis proinde lætus successibus Præsul Eminentissimus cùm aliam domum vendituros vix speraret Cives, ut Domum Dominalem, in commodiorem Patrum habitationem eô pretiò cederent, quô ipsi possidebant, urgebat. At hæretici primùm tergiversari, sumptus liberaliter in Patronos suorum consiliorum profunderè demū ubi expugnatos se invictum Præsulis animum desperâssent, jurè se obstrictos clamant ob interpositam à familia Eszterhazi contradictionem, ne domus hæc ad alium Possessorem transiret. Sic eluserunt in præsens Eminentissimi conatum, & imposterum quoque elufuros se sperabant, dum Cardinalis

pacta acceptaq; certâ pecuniæ summâ
 Celsissimo Principi Paulo Eszterhazi hæ-
 reditario in Streczen, dominium & jus,
 interim male cedit. Opposuit tamen
 spei conceptæ Eminentiſſimus obicem,
 duas ſiquidem adjecit conditiones, ut ni-
 mirum Celsiſſimus Solnenses ad ovile
 Chriſti laboraret reducere, & Patribus
 Societatis domum dominalẽ dictam con-
 ferret. Aſſenſit perlibenter Palatinus,
 & ipſe Catholicæ Fidei ſtudioſiſſimus, da-
 turum ſe ſedulam operam, ut à peſtilen-
 ti Lutheri Secta Solna repurgaretur; de
 domo reſpondit: facturum ſe, ut proximè
 propriam incolere Patres poſſint. Ste-
 tit pollicitis, & paulò poſt ſignificavit
 Magiſtratui, ut venalem Domum quære-
 rent, in quam depositô juſtô pretiô Pa-
 tribus immigrare liceret. Frendebant
 occultè acceptô mandatô antefignani hæ-
 retici, at quoniam Dominum ſuum &
 Authoritate apud ſuos in Patria, & gra-
 tiâ apud Regem valere plurimùm nove-
 rant, tam ſeriæ voluntati iteratæq; tergi-
 verſari non auſi, Georgii Hanzelii do-
 mum emendam proponunt. Deligun-
 tur à Celsiſſimo, qui æſtimationem faci-
 ant,

ant, statuitur pretium Rhenenses bis mille. Id licet opinione majus videretur Patribus inopia pressis numerare, ne tamen recusando arma subministrarent adversariis, stipulata manu pro more prædictâ summâ paciscuntur, spe in DEum suorum servorum curam gerentem erecti. Interea dum solitis laboribus animûm intendunt, Eminentissimus Cardinalis, nunquam sinè singulari reverentia à nobis nominandus, censum totum ad se pertinentem ab oppidanis pendendum Reverēdo Patri Martino Szentivani transcripsit, liberè expendendum, & quò voluntas pia celeriores haberet exitum, Plenipotentiaro suo Domino Georgio Stranai negotium dedit. Libet hic litteras pro immortalis apud Posteris memoria, gratique animi testificatione adjungere, Viennâ 12. Octobris octuagesimô sextô supra millesimû sexcentessimû Añô datas.

GENEROSE DOMINE DOMINE
observandissime

*S*ignifico hisce Generosæ Dominationi Vestræ, quòd ego totum censum, quem mihi præstare tenebatur Civitas Solnensis, pro toto illo

io illtempore, quo eam possedi, cesserim, RR. Patribus Societatis JESU juxta dispositionem Reverendi Patris Martini Szentivany. Rogatam proinde habeo Generosam Dominationem Vestram, quatenus onus dictum censum exigendi, in se suscipere velit, dando Generosæ Dominationi Vestræ plenariam potestatem hoc negotium exequendi, atq; censum illum integre exigendi, quem ubi Generosa Dominatio Vestra perceperit, iisdem Rñdis Patribus juxta prædictam dispositionem administrare dignabitur, & consignare tenebitur.

Generosæ Dominationis Vestræ,

Amicus, & benevolus

Leopol, Cardinalis à Collonith.

Donatum ab Eminentissimo censum accepta Superiorum suorum facultate, ut iis, à quibus solutus est, prodesset, ita partitus est Rñdus Pater Szentivanyi, ut floreni 650. Residentiæ Solnensi cederent, reliqui centum, & quinquaginta Typographiæ Tyrnaviensi, in qua libelli extirpandis hæresibus idonei procudi solent. Libet hic iterum ad Rever. Patrem Georgium Jankovics inscriptas adnectere.

R. P. Martini Szent-Jvani.

REVE-

REVERENDE IN CHRISTO PATER.

P. C.

Agat Reverentia Vestra , cum Generoso Domino Georgio Stranai, ut proximo vere mittat mihi rates asserum, & scandularum tanti valoris, pro quibus Reverentia Vestra postea eidem Domino refundat 100. illos imperiales, residuos verò remanentes à fl. 800. cedo Residentiæ pro comparatione domûs. Video enim Residentiam illam vel maxime pecuniâ indigere, contentus erò illis imperialibus. Tyrnaviæ die 26. Januarii 1787.

Aucti tam opportunò subsidiò Patres, quia domi res angustæ erant, residuum, ad complendam bis mille Rhenensium summam mutuò acceperunt, & 5ta Aprilis præsentè Magistratu prædicta Georgii Hanzeli domus comparata à solita adhibita solennitate. Exolutus est vigesimâ proinde ejusdem veteri hospitio relicto adiêre Patres possessionem, Phaséq; factum est. Comòditas novæ Residentiæ animos, stimulosq; addidit ad oves Christi sanguinè pretiosò redemptas, sed malis hætenus usas pascuis in ovile verum reducendas. Respexit Supremus
de

Multi enim ex hæreticis sæpè convicti rationibus, clarisq; scripturæ textibus, nutare solent, sed id solum & pessimum: *Quid dicent homines*, dum adorant, ægerrimè agnitam licèt veritatem confiteri in animum inducunt. Vinculis iisdem constrictus tenebatur Tamafius.

Sed quò Longiùs differebat, eò majoribus stimulis conscientiae perurgebatur, quibus ferendis impar, ut tandem salutarem quietem animi indipisceretur, aperit uni è Patribus mentis suæ arcana, petit malo medicinam; suboluit in vestigio perito animarum Medico, quid hætenus à sanitate consequenda retraxerit, & nè iterum curationem respectus inanis hominum impediret, Tyrnaviam ad Collegium nemine ex notis conscio, quid molirerur, revelaturum ablegat, ubi accuratius instructus, ejuratô primum Lutherô, veris pœnitentiæ Lachrymis, expiatis ante actæ vitæ nævis, mensæ Eucharisticæ accubuit, atq; continuo malaciæ redditus est, easq; Vires sibi subdi insuper sensit, ut quemadmodum olim ex Saulo Paulus, factus est Prædicator veritatis, Non enim se ipsū
fatis

de Cœlo Pastor sollicitos suorum servorum labores; reductus est feliciter è primariis unus Nicolaus Tamasi; cujus ad Ecclesiam accessio eò majorem attulit Catholicis lætitiā, quò plus exemplum illius ad permovendos alios valiturum erat. Adoleverat in hæresi Vir, quem nominavimus, Lutheri errores, si quis alius intimè penetraverat, tuebatur acerrimè; hinc æstimatio apud suos, & velut ad oraculum accursus. Ut primum Patres de veritate Fidei Catholicæ differentes audivit, tetigit illico cor spiritûs Sancti gratiâ, & sensim igne suæ charitatis emollivit, ut jam tunc prospiceret evanidam fuisse pacē conscientie, quam à Lutheri doctrina quæritabat. Unde multa mente volvere, Divinos codices pervolvere, sectæ suæ inania perspicere fundamenta, clarè tandem (nullis enim lumen suum Divina bonitas, denegat, qui sincerè veritatem fidei inquirunt) intelligere, actû esse de salute sua, nisi ad Ecclesiam Romano Catholicam revertetur. Et revertisset extemplò, nisi respectus humanus moram injecisset, quod plerumq; honoratioribus evenire solet:

Mul,

fatis erat à morbis animæ liberare, aliis, ut Dux effet, scripsit dilucidè rationes, typisq; excusas omnibus legendas proposuit, quibus adductus est, ne medelam a libi, quàm in Ecclesia Catholica quæret. Quô pactô palam fecit vanos esse timores, *quid dicent homines*, si quis serio salutem suam diligat. Dum enim quēpiā apostolicæ fidei doctrinā completi cogitantem advertunt, nihil non movent, ut detereant. Postquam tamen ad Orthodoxā fidem conversū audiunt velut fumus repente omnes conatus dissipantur, & tranquillitas utrisque succedit. Sed jam ad Patrum labores alios regrediamur.

Paragraphus III.

P. Superiori, & ejus Successoribus resignatur Canonice administratiō Parochiæ Solnensis. Quorum Apostolicis laboribus accedente Celsissimi Principis PAULI ESZTERHAZI R. U. Palatini efficaci assistentia tota demum Solna ad Fidem Catholicam accessit.

Annus agebatur 1688. & Reverendiss. Dominus Stephanus Koftka, cui
Patres

Patres operam locaverant annis tribus
 ferè & dimidiô in Apostolicis muniis pu-
 blicè, privatimq; adimplendis, Venerabi-
 li Canonikorû Nitriensium Collegio
 insertus est, Egit statim Eminentissimus
 Cardinalis, & Celsissimus Princeps, ut
 non alium, quàm futuros pro tempore
 Residentiæ Soc. JESU Superiores, suc-
 cessorem acciperet, in eandem concessit
 sententiam Nitriensium Antistes Petrus
 Korompaj, idémq; Regni Cancellarius,
 & postquam ad sollicitas preces assen-
 sum obtinuisset, Societati JESU Canoni-
 cè Parochiam Solnensem tradidit, quæ
 legitima collatio, ut ad omnium notiti-
 am perveniret, receptôq; fieret ordine,
 adfuit Reverendissimus Dñus Georgius
 Svach Parochus Trenchiniensis, ejusdém-
 que Comitatus Archi-Diaconus, & præ-
 sentibus D. Nicolao Janacs V. Judice, D.
 Melko, D. Notario oppidi privilegiati,
 Senatoribus, magna deniq; Civium fre-
 quentia, R. P. Georgium Jankovich è
 Soc. JFSU Residentiæ Superiorem, qui-
 que eidem subrogabuntur imposterum,
 in loci Parochum solèñiter installavit,
 ad extremum in signum adeptæ potesta-

tis Templi claves consignavit. Spirituali solatio, quod ex Parochiæ administratione, subeundisq; pro Gloria DEI, animarumque salute laboribus, sperabant, paulò post temporale accessit. Habebant jam Domum Patres, ut dictum est Georgii Hanzelii, sed civilibus subjectam oneribus, hincusi occasione adversarii variis exactionibus impetebant novos hospites, nec poterant existimari mutaturi mentem, nisi, ut gravioribus afficiant detrimentis. Per supplicem igitur libellum Celsissimum Principem conveniunt; multis non erat opus precibus apud Heroëm illum, ardentibus Votis salutem Solnensium suspirantem; satis erat cognovisse, quid præstari possit Veris in Vineâ Domini Operariis, ut liberius muneris suo invigilare valeant. Scripsit non multò post Celsissimus Solnam, & Domum à Residentia emptam ab omnibus Civilibus oneribus imünem Annò 1689. declaravit. Soluti curis tam importunistotos se imposterum Patres spiritualibus tradiderunt lucris. Fervebant jam omnia, quibus Societas juxta suum Institutum salutem promovere proximorum

rum solet, solæ deerant scholæ, ideo ab utroq; sacro & profano ordine avidè expetebantur. Patres licèt rem æquissimam peti faterentur, bene gnari nihil aptius & efficacius ad instillandam teneris mentibus pietatem scholarum frequentatione, in quibus dum primis pingitur scientiarum rudimentis, sensim etiam probos combibit mores tenera juvenus, futura olim aliis ad Christianā vitā incitamento; multa tamen succurrebant, quæ dissuadere poterant: imprimis vicinorum imminutum iri Gymnasiorum frequentiam, vix habituros hospitium, vivendique, tenuioris præsertim fortunæ commoditatem apud Cives altè Hæresi imersos, quæ limis oculis aspectura putabatur scholas sceleratis progressibus multum nocituras. Hæc impedimenta contrà diluebant alii, non defectura vivendi media, vicinæ nobilitatis filiis idoneum scholis erigendis numerum confecturi; nec Hæreticos tam obstinatos esse, ut spē lucri Hæresi non præponerent, imò ipsos adversarios, ne impensas sibi accumularent alio mittendi, occasione usuros, denique DEUM bonos conatus suâ gratiâ

promoturum asserebant. Dilata sunt tantisper vota, non rejecta; dum iterum iterumque sollicitè urgerent, assenserunt Patres; petitus est à Præposito Provinciali Religiosus Magister, missusq; est primus Martinus Renner, prima Grammaticæ Elementa traditurus. Facturus erat initium statim post 28 Aprilis Anni 1691 quo die Solnam tenuit, si loci opportunitas adfuisset. Indictus est igitur dies 14 Maji aptatâ jam scholâ, instructaq; necessaria suppellectile. Adfuerunt bonô numerô, & primo ingressu 75. adollescentes se imbuendos stiterunt, sed nec ipsis Hæreticis ingratae scholæ futuræ jam apparebant, siquidem solum vertere Didascalos juventutis eorum oportebat. A DEO sumptum initium, cujus major gloria unicè præ oculis erat Sanctissimo Parenti Societatis Ignatio, dum Gymnasia toto orbe aperiret; ducti sunt novelli Grammatices Tyrones in templū Parochiale, ubi dum incruentum Missæ Sacrificium perageretur Spiritûs diviniissimi lumen implorabant. Deducti subinde pulchro ordine à futuro Moderatore ad scholam probitate non minùs, quàm

li.

teris excolendi. Durat etiamnum, patetque Gymnasium cum magno vicinæ Nobilitatis solatio, nec deessent singularia pietatis exempla relatu dignissima ab Adolescentibus edita, nisi ad alia prope-
randum esset.

Ineunte anno 1692 respondit fructus susceptis laboribus; in dies majoribus incrementis surgebat Religio, dolebāt tam felices progressus primoribus hæreticis, qui sensim se deferi ægrè ferebant: neque exultimabāt se rebus suis consulturos nisi Ministellū sectæ suæ clam advocarent, qui Populum ab audiendis publicis concionibus, privatisq; congressibus averteret. Igitur invitant vicinum Prædicantem Keveri, adest ille 12 mensis Augusti spe lucri excitatus (ut nempè lucrosa est hujuscemodi farinæ hominibus impietas) significatur statim secretissimis nuntiis in suburbium adventus plauditur occultè, & ut oculos Catholicorū fallerent, concubia nocte (nam juxta Christi effatum, qui malè agit, odit lucem) alio quasi ituri diversis semitis ad repunt, advolaturi, nisi rea conscientia metum incuteret. Omnia jam in tu-

to esse gratulabantur , præparatis necessariis Præstigiator Keverius, ad inchoandas suæ sectæ functiones se accingebat tertiâ ferè noctis vigiliâ. Sub odoratus est unus aliquis clandestinû Conventiculû, defertur ad Magistratum; accurrit Generosus Dominus Judex Andreas Bivolini recenti, & ipse, eâque exemplari ad fidem orthodoxam accessione clarus cum Domino Notario Nicolao Tamasi fida stipati manu, & prius in conspectum venerunt, quàm congregatus Populus se proditum adverteret. Hærebant stupore, & timore defixi omnes, neque quid fieri oporteret occurrebat. Prædicās pessimè sibi conscius dum fugam meditatur, capitur fidei Custodiæ in Domo Palatinali mancipandus: reliqua multitudo, qua data porta dilapsa est. Ubi diluxit, antesignani nihil non agebant, quo in libertatem assererent Captivum sibi dilectum, induxerunt Magnificam Dominam Zayanam, ut vadimonium scripto offerret, sed pro sua hæreticis nimium familiari superbia discerpfit literas. Ergo, ut molestias lenirent, frequentes invi-
sunt ad Keverium, solabantur,

rati-

rationibus, & argumentis, non è sacris literis, futura in Cœlis mercede, aliisque, à quibus Catholici ad ferendum res adversas solatia petunt; sed à lautis culinis, & cellis vinariis, è quibus corasibis, potúq; largiter guttur simul prolucebant, & ventrem farciebant. Comestationem clausit 16 dies Augusti, quâ sub tertiam matutinam Keverius Minister tenebrarum, ad tenebras Létaviensis Arcis ab ingresso pridie sub vesperû quaternione militum abductus est. Cōparent iterum patinarum, & lagenarum amici, ignari quid acciderit, sed ubi inexpectatus innotuisset casus, dolebant prima hæreticorum capita jugulatam spem diutius ex alienis loculis convivandi, quos non ignorant patere sibi, dum facile simplicioribus imponunt impensas hujusmodi ad conservandum sectæ, honorem necessarias esse. Castigata in præsens audacia majora tentavit, nam ne amplius clancularios congressus habere cogerentur hæretici, novam telam technarum ordiuntur: Aggrediuntur imprimis Magistratum consvetis artibus oppugnare, tum Celsissimum Principē

eò adducere satagebant , ut liceret Præ-
 dicanti in suburbio hospitari, & lutheri
 perversa dogmata palàm explanare. In
 tempore egregium Magnifici Domini
 Pinnei religionis veræ studium evertit
 pestilentes conatus. Erat Dominus hic
 olim Plenipotentarius Eminentissimi
 Cardinalis à Colonich, simul ac quid
 ageretur rescivit, conscius conditionũ
 adjectarum dum Dominium transferre-
 tur, prima occasione ad Eminentissi-
 mum dat literas, edocet singillatim, quid
 hæretici moliantur, præterea quò pactò
 ipse hætenus obviaverit consiliis pravis,
 significat. Cognitò periculò nihil cun-
 ctatus Præsul, quid in rem Catholicam
 emolumentum contulerit, ex annexis li-
 cebit intelligere. Viennâ 23. Martii An-
 no 1689. Ad prædictum suum Plenipo-
 tentiarium exaratis.

MAGNIFICE, ac PERILLUSTRIS
Domine

*QUod concerint Principem Palatinum, ego
 eundem ipsemet informavi non tantum
 ex parte ipsius, sed quoque ex parte mea.*

Op-

Optimè enim factum est quod fecit. Solnenses non possunt amplius Prædicantem intertere, multò minùs aliquod exercitium habere, imò illi punientur cum Prædicante. Ego cum hac conditione Principi Palatino illam possessionem, & illum locum permisi, quatenus Catholicam religionem augere, & Acatolicos exterminare posset. Si autem videro, quòd ille suis promissis, seu conditionibus satisfacere nollet, ego iterum Solnam ad manus meas recipere satagam, siquidem necdum sum exolutus & terminus solutionis præterit. In quibus servire possum Dominationi Vestræ, non intermittam servire, similiter Dominatio Vestra in simili necessitate à me requisita non tantùm pro complemento fiat, sed potius sit ardua, & in serviendo suam dexteritatem ostendat. Hactenus Literæ.

ADmonitus ab Eminentissimo Celsissimus Princeps Palatinus, dedit binas dignas se Epistolas: alteras Kis-Martoniò, 25 Junii 1689. ad R. P. Georgium Koffetich Parochum, & Superiorem Residentiæ Solnensis, alteras ad Magistratum Viennâ 28. Julii annò eòdem; priores sic habent.

REVERENDE IN CHRISTO PATER.

QUOD concernit tam Ecclesiæ Solnensis repositas suppellectiles, quàm verò negotium eorum, qui Conciones audire, & templum frequentare nolunt, intelleximus, quo in passu demandavimus Magistratui Solnensi, quatenus Ecclesiæ res, seu suppellectiles exponere, revidere, & eventilare, illos verò, qui à Sacris se absentant, & Ecclesiam non frequentant severè punire nō intermittant.

AD MAGISTRATUM ANNO, ET DIE
ut superius positum est, quas dedit
idem Celsissimus, sequentes
erant:

DISPlicenter intelleximus plurimos incolarum Ecclesiam Vestram frequentare nolentes, alio ad exercitia Prædicantium pergere solere, quod nos sicut admittere, & tolerare nolumus, ita obicem etiam in his mediò ipsis minùs gratò ponere non intermittemus, quinimò ut pœnam contra tales, uti & à Concionibus Parochi Vestri se se absentantes statutam desumere non intermittatis, seriò injungimus Vobis, nisi ipsemet Magistratus eandem pœnam multiplicatam subire velit. Hucusque mandatum Celsissimi.

An-

ANtequam ad ulteriorem rei gestæ seriem progrediamur ; Libet hic memorare, quô pactô à Solnensibus cauletis, sicuti hic loci certè celeberrimis Annô 1693. 3^{tia} Augusti Juventus præsertim studiosa exitium propulsârit. Ut olim sub CAROLO, & LUDOVICO Hungariæ Regibus sæculô decimô quartô in totam Hungariam, vicinasque Provincias, ita anno supradictô Solnense in territorium Locustarum multitudo diffusa in caules, & pannicum grassari cæperat. Indoluêre tantæ stragi Cives, salutareque sollicitudo dolori mixta suggestit consilium, ut subjungam: Constitutô die Cives per Capitaneum, Juvētus per moderatorem suum quid factô opus admonetur. Horâ primâ à meridie majori campana, & scholasticâ signum datur, Advolant undique frequentes pelvibus cupreis, crepitaculis ramis, nolulis, tympanis instructi, & quid quid in oppido ferè sonorum erat adferitur. Studiosi per Cæmeterii portam ordine solito procedebant reliqua multitudo turmatim sequebatur, omnes ad hostem ab agris fugandum, aut mactandum

dum egregiè comparati, ubi ad cauleta ventum, explicatur longa acies, claficum insonat, datur pugnae initium, repente aër totus clamore, & tinnitu cōpletur, ad primū affultū perterritæ locustæ cōvolant, irruitur toto conatu in hostē ramis, baculis, humi prosterunt, reliqua pestis celeri volatu stragi se subduxit. Protritis, profligatisque locustis victoriâ potiti Adolescentes ovantes Lytanas de Sanctissimo Nomine JESU concinuervnt, secutus populus inter laudes divinas remigravit gaudens è voto cessisse, quod non sperabatur, Dominus Judex Oppidi victores præmiis honoravit. Felicem hunc successum non miretur Lector à nobis tam copiosè referri, licet enim minutulus hostis videatur, superioribus temporibus tamen corrosis frugibus in vastissima etiam Regna gravem invexit famem, nec tamen legimus occurrisse consilium, quô proteratur. Jam ad priora redeamus.

Commoniti à Celsissimo Solnenses, spe introducendi Prædicantem excussi, non nihil conquievisse videbantur: malaciâ usi Patres Apostolica urgebant studia.

Et

Et quoniam à Concionibus multos occupationes, infirmitates, carceres excusabant audiendis, sed neque materia publice singulorum genio ac necessitati accommodata tractari poterat, multa enim interdum non satis à rudioribus intelligebantur, privatis alloquiis suplebant, in quibus ex Cathedra dicta refricabant in memoriam, illustrabant, solvebant difficultates. fraudes retegebant. Respondebat industriæ fructus in iis reducendis, quos simplicitas in errorem abduxerat, at quos annosior malitia ad audienda cœlestia dictamina surdos fecerat, rejiciebant pios monitores, ne valedicere libertati agendi, & lucris (ut quæstiosa est nempe primis Heterodoxorum Capitibus Hæresis) non infrequentibus cogantur. Et quia publicum sectæ suæ exercitium amplius petere non audebant, aliquid saltem in rem suam valiturum impetrare proposuerunt. Obtestantur Libello supplicis Celsissimum, qui nihil subesse ratus, vel benevolentiam hanc suam fortè saniora ut cogitent ratus persuadendos, de introducendis post partum ad templum ritibus

tu solito mulieribus; quod petebant, indulgit. Abusi sunt favore, quô mitescere debebant. Mox enim liberius obloqui, minùs rectè interpretari, sapienter jam constituta, imò passim convellere ausi sunt. Latius ne serpat malum occurrit tempestivè Magnificus D. Pinnei, edocet candidè quid fiat, quid fieri oporteat, item quid timendum. Doluit Celsissimo Principi tam palmaris temeritas, & opprimendum in scintilla pestilens incendium consultissimè existimans, quid fieri velit, perscribit ut sequitur.

Ex Relatione Magnifici Domini Baronis Pinnei Plenipotentarii nostri intelleximus: qualiter nonnulli Solnenses certo indulto nostro in pñcto Introductionis obtento à priori Devotionis Zelo deflectunt. Cùm tamen nos omnia in reliquo statuta per Dominum Baronem proposita excepto pñcto Introductionis iteratò confirmaverimus.

Quare eatenus jam mandavimus præattactò Domino Plenipotentario nostro, ut omnino secundum præattacta statuta ad continuandum cultum Divinum eosdem Solnenses adigat, ipsis quoque Solnensibus mandamus,

*ut omnino à Præfato Plenipotentiarario nostro
tam occasione Religionis, quàm etiam aliorum
occurrentium, dependentiam quid eatenus
mandaverit, Habeant. Hæreticum, & jam
modernum Capitaneum degradent, & alterum
Catholicum per eundem Plenipotentiarium no-
strum Candidatum in officium Capitaneatus
installent. Speramus itaque, quod in cultu
Divino ammodo imposterum diligentiores futuri
sint. Secus præscriptimus etiam ipsi, quod,
qui causa principalior in tali capitositate in-
ventus fuerit, ad exemplum aliorum severissi-
mè contra talem animadvertemus.*

Posonio 12 Julii 1699.

Ad Servitia paratus
PAULUS ESZTERHAZY

Series Punctorum per Senatū, totāque Communitatem Oppidi Nostri Solna sub pœna fl. Rhen. centum observandorum.

P*rimò.* Diebus Festis, & Dominicis sacro diligenter, non impediti interfint secūs, deprehenſi punientur.

Secundò. Nulli Hæretico liceat ulla bona Solnæ habere sub eorum amiſſione, & ſi quæ haberentur à dato promulgationis horum punctorum intraquindenam cadent ad Fiſcum.

Tertiò. Nullus Hæreticus in Civem, vel Inquilinum admittatur.

Quartò. Nullus ullum opificium, vel Quæſtum qualemcumque Hæreticus audeat, vel poſſit Solnæ exercere.

Quintò. Nullus Hæreticus Bipliopolarum Libros Hæreticos nundinis palàm, vel occultè vendere ſub pœna confiscationis audeat.

Sextò. Nullus opificium Hæreticus poſſit Solnæ diſcere, vel ſervus Hæreticus, aut ſerva ſervire.

Septimò. Nullus audeat Solnensis ingratiam

tiam Linguae alicujus addiscendae, vel mercaturae, aut scientiae alicujus ad Hæretica Loca, seu Civitates, seu scholas mittere filios, vel filias.

Octavò. Cætus opificum Vexilla sua habeant, & in Festo Sanctissimi Corporis Christi specialiter interesse processioni teneantur.

CÆterùm nè de esset, qui urgeat, & ad posterorum memoriam melius perveniant sapientissimè decreta, voluit Providus Princeps in Archivo Templi Parochialis exemplar ritè descriptum, & recognitum exstare. Idipsum ex Litteris ad R. P. Georgium Kossietich exaratis 22 Junii 1700, uberius patebit.

REVERENDE IN CHRISTO PATER.

Puncta submissa solenniter transmissimus Magistratui, committētes eidem, quatenus sub poena fl. Centū observentur quorum quidem par Admodum R. P. V. presentibus inclusum suppeditamus, cupientes, hoc quoque par in Archivo Ecclesiae diligenter conserverur.

D

Tam

TAm efficacibus circumscripta Limitibus Hæresis licet Caput erigere, suoque vivere arbitrato nequiret, nihilominus in suis delitescens tenebris adeò obduraverat nonnullorum pectora, ut salutaria penitus consilia averſari pergerent, quorum ut aliquando inclinaret animos, quid decreverit coactus ſeveriora aripere, ex adjectis colliget Lector Loci Parocho inſcriptis Poſonio 5. 9bris. 1700.

LOcutus eſt mecum D. Stephanus Hrabovsky, quare demandavi tam prædicto Domino quàm V. Plenipotentiario, quàm & Proviſori Solnenſi, ut omnes Lutherani cocturam cremati, & Cereviſiæ exercere ſeverè inhibeantur, & ab uſu hujus beneficii amoveantur, donec ad veram Orthodoxam fidem converſi fuerint. Scripſi præterea Domino V. Colonello ibidem quartirizanti, quatenus milites in diſlocatione, & quartirizatione diſpoſitioni proviſoris mei Solnenſis ſe acomodēt. Ego quid quid potuero pro converſione hæreticorum facere tam in bonis meis, quàm alibi lubens efficiam. V. P. A. Rñda. nihilominus ha-

habeat correspondentiam cum Domino Comite Szunyogh, & D. Luzinsky, quatenus suæ DD. quoque in vicinitate similia efficiant. Puncta transmissa comissi meo Secretario, ut confirmentur.

Ad Inclytæ Legionis Commerſianæ Pro-Tribunum dedit alteras eôdem Annô Princeps Pa. latinus hujus Tenoris :

ILLUSTRISſIME DOMINE MIHI OBSERVANDISſIME.

Salutem, ſervitiorumque meorum commendationem. Victoricibus ſuæ Smæ Majeſtatis armis conſecuta jam alma Pace nihil magis in votis habeo, quàm ut præprimis vera Religio Catholica antebac jam ferè in Regno Hungariæ exulans, & ſupreſſa creſcat. Quem in finem in bonis meis Solnensibus denunciaveram, & proponi curaveram, niſi quis ipſorum intra temporis ſpatium per me eiſdem aſſignatum ſponte, & benevolè Fidem Romano Catholicâ amplexus, & converſus fuerit in pœnam quarterium militare ſoli ipſi Lutherani tolerare, & omnes Catholici ab hoc quarteriorum onere liberi eſſe debebunt. Quam piam

inten-

intentionem, & absolutam voluntatem, siquidem omnino iidem Solnenses nonnulli subditi nostri Lutherani elusissent, & ad præsens usque fidem Catholicam amplecti omisissent; Ideo Illustrissimam Dominationem Vestram officiosè requirere volui: non gravetur militibus in prædicto oppido Nostro Solna quartirisantibus eos dare ordines, quatenus in illis Domibus, quæ per Provvisorem nostrum Solnensem monstrabuntur, & assignabuntur, quarterium suum ponere, per eosdemque hospites suos etiam si parùm lautius, non tamen excessivè interteneri se curare non intemittant, donec nimirum (si medio tempore videlicet hospes conversus fuerit) per Provvisorem nostrum aliud quarterium eisdem Militibus assignatum fuerit. Denique dicti Officialis nostri dispositioni se se in omnibus accomodare iidem milites velint. Super quo dictus Provvisor noster expressos à me jam ordines habet. In reliquo Illustrissimam Dominationem Vestram diu felicè valere cupio. Datum Posonii die 5ta Novembris 1700.

Illustrissimæ Dominationis Vestræ.

Ad serviendum paratus

PAULUS ESZTERHAZY.

Vix

Vix aliquod fluxerunt dies, quum iterum Dominus hic imortali dignus laude salutis subditorum suorum amantiſſimus alias dedit ad R. P. Superiore & Parochum loci Georgium Koſſetich ex Lakmpach II. ejusdem ſignatas.

Intelligentes haecenus ad conversionem Lutheranorum Solnensium applicata mitiora remedia ellusa eſſe, hoc ipſum intelligo & ex D. Stephani Hrabovsky literis, cui ſicut R. P. V. meum perſcribo ſenſum. Pro hic & nunc in hoc negotio meliorem modalitatem non dari: quàm ut omnes Catholici hoſpites ab omni onere quarteriorum liberi pronuncientur, milesque Quarteriſandus, & intertenendus ad Lutheranos hoſpites ponatur, & tamdiu ibidem ſervetur, donec hoſpes ſchædam ab A. R. P. V. non tulerit ſuper conversione teſtimonialem, ſicq; ſtatim ex tali miles amoveatur, & apud alium Lutheranum duplicetur. Deſuper itaque mandatum habet tam Dominus V. Plenipotentarius, quàm & Proviſor Solnensis, ut in hoc correſpondentiam cum A. R. P. V. habentes intentionem meam hanc exequantur. Super quo ſcripſi etiam Domino Baroni Szűnyogh, & D. Luzinsky ut ſuæ DD. id ipſum in bonis ſuis faciant. ſi hac moda-

litate (quod minùs spero) elusus fuero, alia media adhibenda erunt.

FRegit tam constans Celsissimi Hæreticam pervicaciam, effectumque est, quod multis & laboribus, & suspiriis desiderabatur, ut nempeliceret Solnam tot male feriatorum dolis in Lutheri errores ptæcipitatam in libertatem Filiorum DEI vindicatam conspicari. Año enim primô sæculi hujus exilium Luthero indictum est, quâ occasione summi, infimique triginta novem supra septingentos Hospites ejuratâ impiâ sectâ, expiatâque sincera Peccatorum Exomologesi vitâ antea ctâ Angelicæ mensæ cōvivæ felices accubuerunt. neque inanem fuisse conversionem continuatus Sanctissimorum Ecclesiæ Sacramento- rum usus, frequentia in Concionibus, in audiendo Missæ Sacrificio, supplicationibus, aliaque Pietatis Catholicæ exercitia testabantur. Quantum ex prospero eventu hoc solatii acceperit Celsissimus ex ipsius verbis colligere poteris, dum sic ad R. P. Superiorem Kis-Martoniô Anno hoc scribit.

Con-

C'Onsolor ineffabiliter, dum intelligo tantum incrementum Fidei Catholicae esse etiam in bonis meis Streczensibus. Agat itaque A. R. Paternitas Vestra, & indefesse laboret in Vineâ Domini, ut ex labore A. R. P. Væ. solatium ulterius quoque habere possim. Demandavi Provisori meo, ut pro petitorum precatoriorum Libellorum Catecheticorum, & Rosariorum comparatione numeret R. P. Væ. fl. Rben. 50. D. verò Comitem Szűnyogh, & D. Luzinsky meo nomine salutatos adhortetur, ut si quidem ego exemplum dedi, ipsi quoque me sequi conentur. Nec fructu caruit toties iterata adhortatio. Vix enim exēplo Celsissimi Principis animatus, paria in suo Dominio tentandi animum adjecit Illustrissimus C. Szűnyogh. cumq; subditis intimari fecit, tantâ & frequentîâ, & promptitudine à Luthero ad Romana sacra cōcurrerant, ut trimestri spatio quingentis plures præsertim ex Kiszucza Ujhelliensibus orthodoxum fideiū Christi gregē auxerint. Ipsi insuper Missionarios Soc. J. Patres secuti sacristas eorū pecuniâ conducebant, ut ad Patres promptiorē accessum obtinere, & cum iisdem primam conscientiaē suæ rationem ponere possēt.

Annus itaque præsens fuit ille, quem optimus Princeps tam ubertim sibi gratulabatur, ut verba vix reperiret, quibus gaudia sua exprimeret. Et merito: vidit enim adhortationes suas, tot item præteritorum annorum vigilantissimas curas, Patrum indefessos conatus finem aliquando optatum excepisse; sic nempè verè Catholicus animus non satis facit sibi, nisi in proximos quoque flammam sinceræ in DEum, & Superos Charitatis dispergat. Cœlestibus excitati scintillis sensim inflammabantur recens reducti; Nec stimulis opus erat, avidè accurrebant, & detestabantur obstinatum hætenus suam ad salutaria mentem solatio Patrum singulari, quorum alter anni spatium triginta septem supra centenos pro Sacro Tribunali abjecta Hæresi audivit pœnitentes.

Nequè intra oppidum stetit fructus. Sacri per totam viciniam Curiones & ipsi hætenus omni contentione Apostolicæ vocationi implendæ insistebant, ubi enim prima Capita Solnæ, quorum autoritate in secta confirmabantur, ad ovile verum rediisse audivissent, non

non cessabant pium ob oculos ponere exemplum, & dilaudare, errores detegere, modis deniq; omnibus ad sanitatē revocare; inde factum, tam grandem collectū in diversis Parochiis converforum numerum, ut pius Lector solatio diffunderet, dum Cathalogos Pareciarum inspiceret; benedicit nimirum DEUS, ubi sincere pro DEO laborant animarum Pastores Apostolici, & Sæculares pias intentiones promovere non negligunt.

ET hæc est prima Solnensium & ejus viciniae in melius facta mutatio, quæ in animis neo converforū proculdubio adolevisset, & multis plures tractura erat in sui imitationem; Sed intercepit spes præclarissimas, ac solatia penè ex integro sepelivit ortus in Regno tumultus multorum annorū cladibus memorabilis; quo concussa repentè tota Hungaria pacem, qua post profligatam Tököly factionem alma fruebatur, planè amisit. Emergit illico rebus sic turbatis, suis è tenebris hæresis quietem perota, turbis amica, & non nisi tumultuosis temporibus virus suum docta spargere, ac propagare. Prodière Pseudo Prophe-

tæ in pelle quidem agnina, sed ad diripiendas oves Christi intime comparati. Mellea pro more Lutheranorum, & ad omnem dulcedinem composita verba dabantur, felle stigio interim audientium animi inficiebantur : inculcabatur passim libertas prisca Solnensibus quid libet audendi, & agendi. Jejuniorum asperitas, Abstinentiæ à carnibus frequentia, Conscientiarum, ut cæci loquantur, servitus per auricularem confessionem exaggerabatur, fugillabatur Catholicorum pietas tot Legibus constricta. Riserunt multi has mænias, in quibus radices altiores Religio vera egerat (semper enim Solnæ multas licet inter alternationes reperire erat, qui à constanti in Romana Sacra studio egregiè commendari mereantur) Teneræ interea plātulæ nutabant primùm, subinde etiam penitus evellebantur. Eò denique recidit fides Orthodoxa, ut ruinæ sine Lachrimis spectari non potuerint. Nec miretur Lector repentinam mutationem successerunt siquidem Celsissimo Principi ad fidelitatem Serenissimi, Legitimiq; Ungariæ Regis se retrahenti continuò è tumultu-

tumultuantium grege nonnulli, Luthero potius, quàm tumultuantium legibus subcenturiati, qui novellum Christi gregem ut ad ejuratos Lutheri revocarent errores: absque mora peremptoriè comparatos ad libere seminandum in agro Christi Zizanium rabulas cum superintendente suo Solnam, & ad totam viciniam induxerunt; remotis ab omni ferè functione Catholicis Apostatas populo, & rebus præfecerunt, nec harum obtinendarum spes ulli relicta, nisi ad Lutherum redux Catholicis Sacris remiserit.

ET quia prospiciebant tantum in excidium animarum vigilantissimi Te-nebriones, ut olim Arca D E I cum Idolo Dagon consistere non potuit, ita se tutos non fore, nisi Orthodoxæ Fidei Ministros sedibus suis depellerent, illud agebant primum, quo impetratô à seditiosis intrârunt illico, jam olim in Sacro codice descripti: quos cavendos Salvator monet, qui nimirum non intrant per ostium, sed aliunde veniunt, non vocati à D E O, non denique ad erudien-
dam

dam plebem apti, sed ad subulam, forfices, & stivam nati, ut videbimus inferius. effecerunt tamen hæ vacuæ cucurbitæ, dum libertatem viræ quasi offm objicerent, ut plurimos dicto audientes haberent, seducerentque occupatis Ecclesiis, & triennium integrum impia dicitate profanatis, donec Legitimi Regis felicibus armis in ordinem reductâ Ungariâ, & ipsi rursus in possessionem hæreditarii sui Celsissimi Principis recidissent.

PARS SECUNDA

Continet turbulentis Rakoc-
czianorum motuum temporibus
Religionis Catholicæ in hoc Co-
mitatu in deterius factam mutationem

Paragraphus Primus.

*Quæ Ecclesiæ & qualiter per hæreticos occupa-
tæ fuerint. veris Ecclesiarum Pa-
storibus depulsis.*

PRIUSquam verò inexpectatam animarum stragem enarrare in oppido Solnensi incipiamus, juvat hic subicere singularum in Archi-Diaconatu Trenchinensi Pareciarum statum à viro optimo, cujus memoria sit in Benedictione adumbratum, hac inspectâ descriptione illud evenire debuisse advertet pius Lector, quod Christus ipse monuit: si cæcus cæco ducatum præstet, ambos in foveam ruituros, dum Anno 1704 rudissimos homunciones expulsis Legitimis Parochis assumpserunt in Pastores animarum.

In Districtu V. Archi-Diaconatûs Trenchinensis.

Szoblahovienses. Auctoritate Commissariorum à Rakoczio fulti ejecto Parocho Catholico A. R. D. Andrea Skrovano-
vics, & ad filialem Barath Lehotensem abire compulso, Joannem Petrik Passûs Vlaren-
sis custodem hajdonem substituerunt in Scyphis evacuandis egregiè versatum, dilaniaturum Gregem Domini-
cum, ut qui prius in carnario (Opificio Lanius fuit) Laniandis pecoribus assereverat.

Tur.

Turnensi Parochiali Ecclesia Catholicis relicta Filiales Biroczensem & Selczensem tradiderunt Joanni Szabatka nō vineam Domini colere, sed vix hortos, in quibus olitorem agebat prius, gnaro. Unde non mirum, si lilia animabus in agro Dominico insperfit inimicus hic homo, qui vix Urticas ex hortis runcare addidicerat. Quod verò A. R. D. Georgium Palkovics è sua Parochia non exturba-verint, datum id, ut creditum est, honori Excellentissimi Domini Comitis Nicolai Illésházy.

In Oppido *Beczko* A. R. D. Andrea U-hrovics in statione sua relictò, suasq; functiones etiam in filiali Ujfalussienfi obire permisso, Designârunt Commissarii in suburbio locum pro ædificanda Synagoga, ad quam oppidanis ad audiendum Prædicantem Kochanoczensem Samuelem Palumbini liber pateret accessus.

Haluzics. Viduata Hæc Parochia Pastore Catholico A. R. D. Andrea Jaszlóczy paulò antè piè in Domino defuncto, Lutheranis cessit, in qua Mathias Kri-zan Ludi-Magister Companum dicunt, Lutheri errores syllabatim balbutiebat.

Ex ko-

Ex kobanocz. A. R. D. Joanne Szkacsány ad filialem relegato, jam nominatus Samuel Palumbini subrogatus est, qui pariter Abecedariis docendis dabat operam hætenus, antequam una nocte ut fungus in Doctorem excrelceret.

Drietomiensem. Administratam per A. R. D. Stephanum Dubniczai, & Anno 1704 cum Ecclesia, schola, & cum suis quinque pagis per Moravos subiecto igne deletam, Kochanoviensi Prædicanti subjecerunt. Pro Catholicis Filialis Kostolna Drietomiensis concessa est.

Hanzlikfalvensis. Licet Hæc Ecclesia à Moravis suis spoliata ornamentis penè everla fuerit, & ad Trenchiniensem pertineret Plebaniam, Lutheranis adjecta pari impietate fuit.

Trenchiniensem. Districtu toto Principem Ecclesiam supradicti Commissarii Augustanæ Confessionis Sectariis destinabāt verum quia unà cum arce in potestate potentiq; protectione Suæ Sacratissimæ Majestatis erat, & præterea Reverendissimus Dominus Adamus Gyõri Canonicus Nitriensis pro comisso sibi grege sollicitè vigilabat, quod avide desiderabatur, effectu caruit.

In szucsfa. Animosiores Pagi hujus incolæ Luthero addicti. A. R. D. Mathiam Bednári cædere Parochiam compulerunt Georgio Petekio de trivio blateróni, qui prius non animum scientia Pastori vero necessaria excolebat, sed vendendis cothurnis à se confectis victum quæritare asvetus repentè in Doctorem non jam in folio, sed pelle evasit. Vapulavit tamen hic blatero à sutore, ad quem è morbo decumbentem cum adivisset Lutherana Confessione ad æternitatem præparaturus, illud responsum retulit: Abi in malam Crucem, quis enim unquam vidit ut sutor Cothurnario confiteatur? subduxit se properè plura metuens verbero. Infirmus verò advocatô Parochô Catholicô peccata sua candidè confessus morbô liberatus est.

Teplensibus. Catholicis permisâ Ecclesiâ, & Filialibus, Pastoralibus muniis diligenter fungente A. R. D. Stephano Dubniczai, suum nihilominus & Synagogæ errigendæ descriptum spatium. Atque ne deesset, qui quinti Evangelii à Luthero inventi Tubam inflaret, Georgius Repkay turpis à Cæsarea Legione,
in

in qua Tubicinem agebat, transfuga, operam suam addixit. verum non multo post Nebulonem hunc ventri farciendo unice intentum, combibonésque suos vincere quoque ab experientia gnarum, aliisque præterea scatentem vitiis plebs ipsa exosa faceffere iussit, veteri suo Parocho contenta futura.

Misenensem. Cum Filiali Nagy, & Kis Poruba A. R. D. Andreas Szolczani regebat cum Laude. Nihilominus Nicolao Maturini Trenchinienfi prius Ludi-Magistro adjudicatæ sunt ab iniquis Judici-bus. Quamvis jam prius ab Aratro vocatus ad Ministerium Lutheranicum agricola Michael Petik Nagy Porubkensem auctoritate Rusticæ plebis occupasset, quò extincto superius nominatus Misenensis eandem suæ potestati subjecit jure illo, quod tumultus domestici, audacia, lucrique cupiditas dictare solent.

Illaviensis. Anno ferè integro Ecclesiam istam contra importunos adversarios Reverendissimus Dominus Joannes Frideczki Præpositus B. M. V. de Rajka Cathedralis Ecclesiæ Nitriensis Canonicus, & Archi-Diaconus Trenchinienfis

frenuè defendit, donec tandem agente potiſſimum Stephano Petróczi Domini Illava injuſto poſſeſſore, una cum ſua dote Ferdinandeâ Pago Tuneficz, Mola item Beluſſienſi reliquiſque emolumentis Prædicanti Caſſenſi Samueli Michalides tradita eſt; ut ſingulis diebus pro exercitio habendo Illaviam ventitaret.

Caſſenſis. Triginta quatuor annis, quibus laudabiliter Caſſam Oppidum optimus Paſtor A. R. D. Thomas Bartovics verbô, & exemplô paſcebat, bis expulſus, & reductus ſuo Gregi, durante, quod ſcribimus tempeſtate, tertium e-jectus prædicto Samueli Michalides poſſidendam Parochiam relinquere coactus eſt. Qui tamen ad ſuas rediit Oves non multò poſt.

Beluſſienſis. Amandaverant Puchovienses Joannem Nidetius è Ludi-Magistro factum Prædicantem, ſed ob perversos mores vel ipsis Hæreticis inviſum; huic tamen perduto homini ſe regendos Beluſſienſes tradiderunt, A. R. D. Nicolao Klaciànsky ſua ſtatione dejecto.

Boleſſoviensis. Deſtinata fuit Luthericolis, ſed nihilominus armata manu Nobili-

um

um, ad quos possessio pertinet, loci, adjuvante Rakocziano ductore D. Martino Maselnik conservata fuit, quam ad Ovile verum, iterum A. R. D. Joannes Borchani ferè totam reduxit.

Lednicenses. Parochum suum A. R. D. Paulum Sztupkovsky Filiali sua Rovne contentum esse coëgerunt, & à Cothurnis faciendis abstraxerunt Mathiam Polereczky hac solum de causa futurum Doctorem Populi, quod ultra crepidam sapere sciret.

Puchovii. Mortuo A. R. D. Joanne Kiszenei res sacras curabat A. R. D. Joannes Junior Frideczky, hìc loci præteritis Zvinglii, Hussii, Calvinique sectatoribus, Lutheranis tradita est Parochia, quam etiam Paulus Major apud suos Senioris titulo honoratus, homo superbiâ inflatus & ad omnem fraudem mirificè comparatus insedit. Calviniani in erecta Domo Stephanum Tretius Apostatâ Cænæ suæ distribuendæ Ministrum præfecerunt. Catholici officia Pietatis privata in domo cum A. R. D. Stephano Nozdroviczky peragebant.

Kockoviensis. Joannes Molitoris, &
E 2
ipse

ipse sceleratus Fidei Orthodoxæ desertor
 è schola Triviali Kochanoczensi evoca-
 tus inter potatores non postremus Kocz-
 kovienses docendos suscepit, paratos fa-
 cere, quæcunquè libertatem sapiebant vi-
 vendi.

In Lukis: A. R. D. Joannem Hudek
 per summum scelus Lukenses repudiâ-
 runt, & ut se cæcos præstarent magis, co-
 clitem delegerunt pro ductore suarum
 Animarum Andream Buris nominatū.
In Districtu V. Archi-Diaconatus Bit-
csensis.

Vagb-Beszterczensem. Cum Filiali Pre-
 csinensi eripere omni conatu laborabant
 Lutherani; & cessisset è voto; nisi Illu-
 strissima Familia Balassa impiis molitio-
 nibus obviâisset, suas etiam partes agen-
 te solerter A. R. D. Joanne Krizan Viro
 à pietate, & litteris multum celebrato. Spe
 proinde dejecti, Horreum bene vastum
 Zizaniis suæ Doctrinæ deputârunt à Jo-
 anne Buris spargendis in auditorum ani-
 mos.

Bodinienses. Pestifero inducti exemplō
 claudicare cæperunt in via sanæ Doctri-
 næ; quare Andreā Germani pariter clau-
 dum

dum uno pede adsciverunt, qui in via salutis Ducem præbeat.

Udicenser. Pari Audacia A. R. D. Georgium Egbelény deposuerunt, advocâruntque Daniele Nikletius ab Apostasia infamem, cremato hauriendo non mediocriter in vetum: quô etiam dum quadam vice liberalius se ingurgitasset repentina morte: utinam non æternum in felici: oppressus periit.

Scavnikiensem. Postquam è vivis decessisset A. R. D. Paulus Repka, Predmeriensis interim providebat animabus; non placuit id hæreticis, suffecerunt Textorem Joannem Szapatius dictum, rudem quidem literarum; aptum tamen texendis fraudibus contra Catholicos.

Predmeri: Ne eandem sortem Oppidum subire cogeretur A. R. D. Andreas Raphaëlis obstitit, impedire tamen non poterat; quô minùs in Filiali Szulov Andreas Mattheides in frequentia Nobilium pestifera Lutheri Doctrina infectorum, plebeculæque stabiliretur.

Hricsoviensis. Eidem Prædicanti A. R. D. Georgius Ribany Cathedram suam profanandam relinquere debuit: ipse interim

Divinkam se recepit ad Filialem, curaturus animas suorum, quantum per iniquitatem temporum licebat.

In Districtu Solnensis V. Archi-Diaconatus.

Kiszuczsa - Ujbelienses. Dum non possent Ecclesiam Parochialem obtinere, Domini Joannis Mihalóczi constanti reclamatione deteriti, qui Illustrissimi Domini Gasparis Szűnyogh, cujus bonorum Provisorum agebat, subnixus auctoritate, negebat se in rapinam consentire posse. Uti singulare, ita dignum relatū est, quod sequitur: Advenerant majoris hebdomadæ feriæ, quibus ex ritu Catholico silente campano ære ligneis crepitaculis ad recolendam Dominicæ passionis memoriam populus in Ecclesiam advocari consuevit. Ipso die Parasceves præter morem aderant complures ex aultioribus Lutheranis (quorum ex instituto authoris sui semper fuit: omnia, quæ sanctè, sapienterque ab Ecclesia Romana ordinata sunt, convellere) ut pulsu campanarum suis comprecationibus designatum tempus prænunciarent; nec mora accurrunt quatuor primorum Lutheranorum filii, verum in scholis Societatis

tatis JESU Patrum cum literis in rebus fidei Catholicæ præclare educati, & congruè edocti, cujus potius: hominis, an DEI voluntas exequenda, tuendusque honor; cæterà parentum suorum ex lege reverentissimi, præcluso turris aditu Ecclesiasticorum rituum violatores non curatis Parentum suorum minacibus imperiis ab ascensu prohibent. Audito tumultu toto oppido concurritur, Ecclesia undique à circumfusa multitudine affultum parante cingitur. Catholico filiorum Zelo efferati Parentes lutherani cætui lanionum (qui isthic loci frequentissimus) invasionem imperant, & si filii sui refractarii esse continuarent, præcipientes à summa turri agerent, præcipiunt. Sed eximiorum pro fide vera pugilum fortitudinem, animosque nulla irruentium multitudo, nullus mortis vicinæ metus inclinare, minus superare poterant, feliciter defuncti periculo in statione perstiterunt. Et sic forte undique nacti adversarios Lutherani illud demum extorserunt, ut A. R. D. Georgius Vankovics Claves Ecclesiæ extra oppidum S. Magdalenæ dicatæ traderet.

Hoc obtento Eliam Lany plurium An-
 norum Ænopolam in Libera, Regiaque
 Civitate Trenchinienſi Prædicantis offi-
 cio functurum accerſiverunt. Qui dum
 aliquamdiu Lutheranæ impietatis fæces
 populo è Cathedra præbiberet, Sancta poe-
 nitens in Æde ſua non ultra Magiſtri ſui
 nomen, doctrinamq; traduci paſſa, nocte
 diem ſibi ab Eccleſia dicatam præceda-
 nea, immiſſo turbine ita parietes omnes,
 lapideasque columnas funditus diſſipavit
 ut tectum ſolo ſuſſisteret; ſtupentibus
 iſſis hæreticis, ac mirum, non tamen mi-
 raculum proclamantibus. Poſtquam au-
 tem (ut ſemper profuſè liberalis in ſui di-
 latatione eſt hæreſis) liberaliter conge-
 ſtis ſumptibus novam à fundamentis ſub
 tectum duxiſſent domum, ad Conſecran-
 dum evocatus Solnenſium ſuperinten-
 dens, primum ex altiore loco ritum con-
 ſecrandorum in Eccleſia templorum à
 primis Eccleſiæ Chriſti Paſtoribus obſer-
 vari ſolitum fuſè explanavit, ac poſtea-
 quam ſe non eſſe illius ſive poteſtatis ſi-
 ve authoritatis palàm confeſſus fuiſſet,
 ut idem præſtare poſſet, domum DEI
 omiſſis paſiſtarum hinc (& inde forman-
 dis

dis cruculis) se verbô duntaxat DEI consecrare, quàm consecrationem factâ unicâ per totum protensa manu Cruce terminavit.

Krasznensem. Idem Rabula excluso A. R. D. Nicolao Bartovics sui Juris pariter fecit.

Varnæ. Errecta in foro ex asseribus Synagogâ Lutherò adhærentes Oppidani novum è dolio Diogenem extraxerunt Joannem scholastici opificio Vietorem lignis dolandis non moribus formandis Idoneum Parochia interim Catholicis relicta est.

Konzkenske A. R. D. Michael Vicfan exulare jussus, vidit substitutum sibi Lupum Andream Gregoriades olim in Comitatu Turóczeni in Trivio Magistrelum repente Theologastrum insulissimum factum.

Rajecii. Valedicere compulsus est Parochiæ suæ multis annis cum laude possessæ A. R. D. Martinus Gyuracska Successorem indignissimum accepit Isaa cum Andritius, qui se Generum Pseudo Episcopi Stephani Pilarik venditabat.

In Letava. gravi morbo affixus, tenebatur

tur A. R. D. Georgius Bartani vetus vigilque Pastor Octogenarius ferè , nulla tamen commiseratione tacti hæretici, pro sua feritate ad domum aliam ut se conferret, compulerunt; in qua etiam ut licuit, Ovibus suis prospexit; aberrantes Georgius Antoni perdendas suscepit.

Rajeczensis. A. R. D. Parochus Frivaldensium curam gerebat, occasione horum tumultuum, verus Pastor displicui; quòd arctam viam ad Cœlum juxta Salvatoris Nostri monitū doceret, audituri, imposterum Josephum Laymany. Erat meri bibulus hic Propheta, & fœdæ libidini deditissimus, omnibus superiùs nominatis nequitiâ longe insignior, deserta Religione, in qua votis tribus DEO se obstrinxerat, sceleribus suis reperturus perfugium, ad has partes pervenerat, desponsata sibi, Sacrilegòque conjuncta Matrimonii vinculo Nobili Puella; dudum in similem offam vigil excubabat; quam ubi apprehendisset, egelidatæ erubescentiæ verbis velut Juratus DEI, & Virginis Sacratissimæ hostis, quidquid in buccam venit, ausu sacrilego eructabat, ut adeò ipsi hæreticæ plebeculæ bilem, & odium

dium moverit. Desertor agnitus mandato Domini Ladislai Ocskai Cæsareæ Legionis, ut dicimus, Collonelli pœnas Luiturus, tot sceleribus dudum meritas ad suos remissus est.

HActenus Relatio Reverendissimo Domino Adamo Gyûri missa testimoniis tum DD. Decanorum, præterea actualium DD. Parochorum, denique Dominorum Terrestrium confirmata. Ex qua illud luculenter apparet, quàm excæcet Populum Hæresis, dum idoneis, & diuturno studio ad munus Apostolicum ritè obeundum præparatis Pastoribus repudiatis, è trivio vasis, Cothurnis, tellis, aliisque vilissimis operibus factitandis occupatos, vix prima literarum elementa lallare gnaros sibi deligunt hæretici viam salutis consequendæ edocendi. Quamvis si hæreticorum mores inspicimus, non alii placere possunt, à rudibus enim hujus modi stolonibus nihil circà fidē molestiæ illatum iri sciunt, utpote: qui docent, quod jubentur, libertatēque unicè prædicare, ipsi dissolutis moribus asvetissimi consueverunt.

Sed uti turbatis plerumque Principum Christianorum rebus omnis fere hæresis suum posuit initium: ita non nisi in tempestatibus sua facit & incrementa. Quādiu prænominatis Ungaria fluctuabat tumultibus, multi ab ovili Christi in certum animæ naufragium rapiebantur, legitimis ovium Christi Pastoribus super ruina amarè ingemiscantibus, dum interim hæresis et autoritate, & numero suorum crescebat. At ubi submotis tumultuantium ducibus Ungariæ sua rediit tranquillitas, Fures, vel lupi potius sexennio prope integro ovile Christi dilaniantes, malè sibi metuentes in obscuros montium sinus, & veteres latebras suas se recipere; legitimi verò Pastores suis Ecclesiis, ovibusque, sed multum diminutis, alternatisq; restitui cæperunt; per quos deinceps actum sollicitè, ut non tantum factæ repararentur ruinæ: sed insuper majora indies religio vera acciperet incrementa, & semen maximarum plerumq; turbarum hæresis quàm latissimè extirparetur; nec felici caruere successu Apostolici conatus tum alibi, tum præprimis in Dominio Ledniczensi, ad quod

quod omnium fere hæresum coluvies à vicinis ejecta Principibus per Rakoczios pro tunc Domini possessores, & Calvino nimium fideles non tam admissa, quàm evocata, & faventibus firmata statutis fuerat. Triennio hic integro Missionarii Soc. JESU Patres laboraverunt, & initio quidem non tantum sterili, sed arduo, unà & periculoso conatu, successu temporis tamen invincibilem operariorum suorum laborem qui solus incrementum dat Deus, in tam multam abire fecit messem; ut oppida integra, pagi; accessione sui grandem faciant fidelium hic loci numerum. Omnes præterea Cætus, qui opificum sunt frequentes, non nisi legibus ad religionis Catholicæ ritum compositis, Regiâq; firmatis autoritate à modo regulantur, omniq; potestate exuta hæresis, se omnino succissam ingemiscit. Deniq; nunquam satis laudando Spectabilis Dñi Ladislai Mattyasovsky in hocce Dominio hæreditarii zelô ita re floruit, auctaq; Religio Catholica: ut Ecclesiarum Prælatis solatio, Regno toti sit admirationi; hic enim Orthodoxæ fidei promovendæ studiosissimus Dominus nihil omisit, quo opera-

pera-

perariorum Apostolicorū indefessos conatus confirmaret, foveret, promoveret, uberiore gestæ rei narratione dignissimus, nisi alio festinaret calamus. Erit tamen, qui aliquando Domini hujus eximia merita fusiori elogio prosequatur.

Paragraphus Secundus

Prædicans Solnam introducitur, & frustra resistente vicinâ Nobilitate Catholica Parochialis Ecclesia Lutheranæ superintendenti consignatur.

JAM verò à quibus digressi sumus, ad Solnenses regrediamur; quorum auctoritate ut plurimum vicini Hæretici nitebantur. Vix famâ per latum est latius factionis assecclas grassari, animos resumpserunt quot quot hætenus vel nutabant, vel in sua pertinacia permanerāt; & præsertim ubi accepissent montanas Civitates metallorum feraces in potestatem Rakoczii venisse. Nec jam obscure tumultuari, sed aperte Lutherum prædicare, tempus adesse, quô Catholicam Religionem opprimere, seque: ut Hæretici sibi persvadent in Libertatem asserere que-

queant ingeminant. Cæterum ut firmitus se contra omnia Catholicorum tela armarent, deligunt è suis rerum expediendarum peritiores, quos ad Franciscum Rakoczium tumultuantium antesignanum ablegârunt. Non multis opuserat vel precibus, vel impensis, facilem habuerunt Principem ad concedendum liberum sectæ suæ Exercitium. Cinctus enim erat diversarum sectarum Primipilis, quibus nihil si vel maximè cupiissêt, Dominus cæterà Catholicus negabat, vel audebat. Læti felicibus successibus revertunt proditores Orthodoxæ Pietatis, & ut tanto plus utilitatis in rem suam ex obtento decreto elicerent, celeritate maxima evocant Danielem Grman, qui à *Her-
man* vita Improba abunde notus, æquissimo tandem Judicio de sceleribus convictus, ad luendas in carcere pœnas damnatus est. Adest propere fraudum Architectus. Vix fama pervasit appropinquare, curritur avidè in occursum, ut quingenti ferè comitarentur ingredientem, Latus 30. equitibus cingeretur, peditibus armatis quinquaginta. Ut autem, stabilitati consulturi, Jure id à se factum ostende-

derent, altera statim die Senatum ad Curiam cogunt, præsentant Rakoczy responsum, perlegitur, mittitur Parochū suum invitaturus; sed illo reponente Curiam non esse sedem Parochialem, Si quis præsentiam suam requireret, Residentiam suam à nullo ignorari, adfuere frequentes Cives cum Senatu, & coram R. P. Superiore & Parocho iterum relegitur, ac ut omnes se accommodent, severæ adjiciuntur monitiones ad extremum. Erant præsentibus multi, qui detestabantur indulgentiam Rakoczio ipsi olim defendā, at qui resistere furiosæ multitudini posset repertus est nullus. Cœpit denique Possessionem Prædicans Grman vel ipso nomine ostentans indignum se esse, qui in bonum fructum maturescat. Dimidiantur proventus legitimo Parocho, Templóque deservientibus destinati; inde factum, ut Ædituus ipse spe amplioris lucri altera die per summum scelus fidem DEO datam violaverit desertor nequissimus, & mercenariam Lutheranis addixerit operam, clausurus sibi Cœlorum fores, nisi fortè pœnitentiâ syncerâ consuluerit saluti, qui haram Lutheri magis

*Her-
man*

gis, quam veri DEI Ecclesiam referare e-
legit. Petierunt insuper Turbarum au-
ctores, ut Rakoczy rescriptum in publi-
cas Tabulas referretur; intercessit statim
R. P. Superior, atque ubi nervosis argu-
mentis rejiciendam impiam petitionem
ostendisset, erexit Catholicorum ani-
mos, quorum etiam autoritate effectus
caruit, quod desiderabatur. Prædicans
interea in domo Burisiana Populum da-
mnatis ab Ecclesia Catholica erroribus
imbuebat, & in brevi effecit, ut in sub-
urbio Domus Polentaria D. Balthasaris
Stranavsky scholis erigendis, ac è regio-
ne exercitio publico deputaretur. Quo
citiùs expediretur negotiù, indictæ sunt
collectæ, nec erat opus magnis adhorta-
tionibus (imitati Israëliticum Populum,
dum aurum ad conflandum vitulum pe-
teretur) tantùm æris congestum est, ut
anno eodem ædificium benè amplum su-
premam acceperit manum. Nec mirare
Lector largiendi promptitudinem. Quid
enim non impetratur ab obcæcatis inani
Libertatis amore pro Synagogis, in qui-
bus sciebant non ea, quæ ad vitia eradi-
canda, frequentanda Opera Pietatis, vi-

tam è Legibus DEI, & Ecclesiæ institu-
endam excitant, sed quod arridet doce-
ri; eò enim hujus farinæ ministri impi-
etatis, ne displicerent Populo, colli-
mant dictione ad melleam svavitatem
composita, ut rejecta necessitate bono-
rum operum, Præceptorum Divinorum
servandorum impotentiâ altè impressa
regula agendi esset cupiditas. Perfecto-
que ædificio abrepti ex scholis Catho-
licis, in quibus cum Litteris Pietatem
combibebant Parentum Apostatarū Fi-
lii, & traditi innocentes agnelli lupis a-
nimarum devorandi; multi non bene ad-
huc confirmati defecerunt. Beneficium
Companis (ii sunt cantui, & scholæ trivi-
ali deputati) nostratibus Carnisationis ut
vulgò vocatur negatum, & licet prius
difficiles se ad modum præberent Lanio-
nes, promptissimos habuit Vanoch Co-
thurnarius unus è Sinagogæ ministris
huic muneri exequendo delectus.

ATque utinam his contenta Hæresis
fuisset! ultro progressa, Catholi-
cos veteres Possessores per summam In-
juriam Templo spoliare, DEI, & Fidei
Orthodoxæ acerrimi Hostes constituunt.

Favebat in omne scelus tempus, præsertim quô Szécsénienſis Conventus indictus fervebat, in hoc enim cum omnia tumultuosè agerentur, impetrârunt, ut per deputatos Commissarios Parochiale Templum traderetur Lutheranis. Moliminum perversorum bene consciï erant tum Solnenses, tum vicina Nobilitas, quibus Orthodoxæ Religionis amor altius corda penetraverat, & sollicitè in omnem partem intendebant oculos, si ubi medicina tot vulneribus Pietati illatis occurreret. Semper enim & Solnæ & in adſitis Caſtellis ac Pagis reperiiebantur turbatis etiam maximè rebus, qui se firmissimum murum pro Domo Dei pro fide unicè salutare opposuère. Unde simul ac famâ percrebuit Annô 1705. die 19. Novembris Commissarios Rajeczium attingisse, collatis consiliis obviam progrediendum rati, eô advolant, rogant multis, ne iniquissimæ petitioni subscribant æquitatem Catholicorum exponunt litteras Bercsény depromunt, quibus vetabantur Solnensem Ecclesiam eripere. Responderunt Commissarii facturos se, ut Catholicis securis esse liceret, neq; quid

F 2

quam

quam Injuriae patiantur. Intellecto responsu precibus & Pollicitationibus iterum eò impulerunt Commissarios Lutherani, ut posteaquam Letaviensem & Konzkensem Ecclesiam profanandam tradidissent 29na ejusdem mensis Solnam ingrederentur. Confederunt in Domo Dominali limina primoribus Lutheri fautoribus obsidentibus. Porro ne quid ad injuriam in ferendam intentatum relinqueretur, Primores haeretici Plebem exciverunt ad extorquendum facilius, quod petebant impulsuram. 23^{ia} igitur, hora octava matutina concurritur undique ad forum, fustibus, gladiis, sclopiis armati confluent ut olim contra Christum Dominum eruperant morte afficiendum, ita nunc ad fidem à Caelsti hoc fundatam Magistro evertendam; ingeminabantur minae, & nisi extemplo Ecclesia tradatur, extrema minitabantur, nihil tamen ea die actum sextam post meridiem furiosa multitudo dilapsa est. Subsequenti die 24ta nimirum circa nonam mane auditi: Paganam faciem rursus compita, forumque inundant, & renovant, imò duplicant insanas vociferationes. Interea (cujus

jus

ius inferius uberiores faciemus mentionem) cum Solnensibus Catholicis in Residentia congregata Nobilitas Libellum supplicem, in quo nervosis argumentis Templi Possessionem confirmari petebant, per quatuor è suis DD. Commissariis deferendum curavit, iterum assenserunt petitioni, & cum abitum pararent nihil mutatum iri dicebant, donec aliquid certi stabiliatur à Rakoczio.

BReve admodum fuit solatium, iterum fidei datæ immemores; convocârunt horâ quartâ frendentem Populû ad Domum Dominalem, quæsieruntq; è fenestra, num velint violenter occupare Parochiale Templum? illis exclamantibus: volumus, volumus, pro responso: facite quod vobis libet, responderunt. Complentur statim omnia clamore, tumultus augetur, extremûmq; Orthodoxis exitium paratur. Non poterat tamen infringere Catholicum peccatus tumultuantis turbæ rabies Spectabilis Domini Emerici Nedeczky, qui DEO confisus, causæque æquitati sibi temper dum viveret commendatissimæ, postquã enim Commissarii hæreticorum votis sub-

scribendum decrevissent, coram tota
 multitudine alta voce nomine statûs
 Catholici contradixit, séque pro Domo
 DEI magna animi alacritate opponere
 non expavit, illud addens: indignum
 esse, ut Societati JESU Templum, & scho-
 læ erripiantur, quæ ob sinceram verbi
 DEI prædicationem & Juventutis lauda-
 bilem curam amari potius, æstimarique
 deberet. Accensus est illicò adeò furor,
 ut dictum Dominum è fenestra ejicere
 pararent ad extrema pro DEO ferenda pa-
 ratum, fecissentque, nisi Comissariorû
 verbis placidioribus tumultus resedisset,
 cogitationibus mox ad majora adhuc sce-
 lera conversi. Indulgentia siquidem
 Comissariorum instar mandati erat Po-
 pulo conscientiae oblito, & prolibidine
 cuncta agent; properatur ad templum,
 claves ex Capellania vi rapiuntur, ten-
 tant aperire, at incassum, hinc inanes
 suspiciones ortæ, latere Catholicos in-
 tus repellendis aggressoribus non impa-
 res. Nihil proinde eo die actum ampli-
 us est, excubias tamen egerunt ad susci-
 tatum ignem ut olim Judæi, Lictoresq;
 in Prætorio Pilati, dum Christus ad ne-
 cem

cem peteretur, in hoc tamen superâsse videntur Judæos, quod illi Matri pepercerint, hi nocte concubia è vicinis scholis B. Virginis simulacrum abripiunt, trahunt, retrahunt, sacrilegis impetunt diæteriis, & ubi ad satietatem deridiculô habuissent, ne parum egisse viderentur, exurunt, quamvis ipsi digniores flâmis fuissent; nisi infinita DEI misericordia & Matris Clementissimæ intercessio respiciens futuram Solnensium pietatem olim reducendorum pœnas avertisset. Nô disparem sortem cæteræ Divorum Icones subiêre, quæ pro recepto in scholis Societatis JESU more parietibus affigi solent, ut Juventus tenera in solitis exercitationibus difficultate pressa ad implorandum auxilium Divinum per horum Indigetum Patrocinium excitetur, non verò, ut criminari solent, cultus DEO debitus Sanctis impendatur. Hæc à Viris ut plurimum patrata, nè verò fœmineus sexus minùs se paratum ad petulantiam ostenderet, arreptis noctu Titionibus puellæ aliquot, facigerarum fundturæ officio præibant, reliquis insano clamore perstreptibus supplicationibus

Catholicorum illufuræ Cæmeterium circuibant; ulta eft tamen Divina Nemefis, & cachinos in amarū Luctum convertit, nam vix anni elapsô spatiô, omnes morte utinam non æternum defcenda ad Tribunal Divinum daturæ impietatis rationem evocatæ funt. Ex quibus dum ultimam unus è studiosis Catholicis apud Parentes illius in hospitio exiftens admonuiffet, ut fe pro morte pararet, illi quoque imminere supremam horam, rifit illa, fed paulo poft vindicis DEI manum & illa experta eft. Sic nox illa trans acta fuit, dum diluxiffet, eas fecerunt progrefiones, ut Comiffarii ad Residentiam venientes R. P. Superiorem invitarent refignaturum Ecclefiam, fuâque potestate hæreticorum confirmaturum poffeffionem, at ubi audiviffent ab illo in fua id non effe potestate, ut collaboret; regrefsi Ecclefiam Impiis exercitiis contaminandam tradiderunt. Nunquam tanta frequentia Populus ad adorandum DEum cõfluxiffe vifus, ut ad evertendam pietatem, longûmque tempus apparebat dum redirent nuncii ex Residentia. Vix enim intellecta Comiffariorū

men-

mente irruerunt tanto impetu in Templum, ut puderet non esse inter primos violentos aggressores; Imagines primum è parietibus pendulas detrahunt, tum statuas Sanctorum Evangelistarum, denique quidquid Devotionem redolebat tanta festinatione evertunt, ut Leonis Armeni, Michaëlis Balbi, Theophili veterum Iconoclastarum animas in hos tenebrarum ministros imigrasse crederes. Superârunt certè hac improbitate vel ipsam sacrilegam Lutheri impietatem qui dum Carolo Stadius Wittembergæ bellum sacris imaginibus indixisset, constanter detestatus facinus renitebatur. Posteaquam satis furori litatum fuisset, Vexillis, & timpanis instructi Prædicantem è suburbana Synagoga defuorum assecularum detestandis, indignis vel memoratu successibus tripudiantem ad seminanda DEO Superisque exosa Dogmata inducunt partim Psalmum: *In exitu Israel* linguâ slavonicâ concinentes, partim ingeminantes: Vivat Rakoczy Princeps, & Patronus noster! campanis omnibus perstreperantibus interea.

Studioſa interim Juventus dum deſerveſceret procella audito Miſſæ ſacrificio Feſto die Sanctæ Catharinæ Virginis & Martyris ad Parentes remiſſa eſt, ut aut ad alia Gymnaſia mitteretur, aut privatim tantisper imbueretur. Quāvis non multò poſt Perilli D. Georgio Trſtyianſzki in ſua domo juventuti erudiendæ cōmoditatem indulgente & frequentiores, & Nobiliores confluerint. Et quia de erant magiſtri, majoribus jam in Societate JESU deſuncti officiis, & Apoſtolicis conſumati laboribus, Patres horum ſubiverunt vices; atque ut deſideriis Catholicæ Nobilitatis ſatiſfieret, præter morem hîc loci Poëſi præterea, & Rhetoricæ Profeſſor datus, qui ſolus ſeptuagenis plures in ſibi designata claſſe numeravit. Et quia intra oppidum nullus locus peragendis Catholicorum ſacris relictus erat, in Reſidentia triclinium Oratorio adornatum eſt, tantumque ex anguſtiis ſuis Religio Catholica accepit profeſtum: ut nunquam ſpectabilius ſive juvenus virtutis, ac literarum ſtudio, ſive reliquus Catholicorum ſtatus pietate, fortitudine, ac zelo eminuerit.

Quo

Quo Catholicorum in omnibus Religionis suæ solemnitatibus insigni fervore primùm ad indignationem, demum in rabiem ferè acta hæresis omnem adhibuit industriam; ut Patres Societatis Solnæ in Silesiam exules irent, futurūque certo erat: nisi vicina Nobilitas ut infra fusius diceretur assitisset.

Paragraphus Tertius.

Recensentur nomina eorum, qui tum è statu Ecclesiastico, tum Saculari, & in conservandis Patribus Soc. JESU Solnæ, & tuenda Religione Catholica hic, & in reliquo Comitatu strenuos se exhibuerunt.

Sancitum fuerat in conventu Széchényiensi penitus urgentibus id Lutheranis, & Calvinistis statuum fæderatorum Regni Hungariæ (hoc enim se titulo scribebant) Primipilis, ut Societas JESU hæresum nempe extirpandis nata zizaniis, & ex eò illis infensissima, locis per eos possessis omnibus ejiceretur; vixq; omni conatu Catholicorum impetrari potuit, ut pauculi ex omnibus pro more

suo

suo tum humanioribus, tum altioribus
 literis tradendis operam suam impētori
 Tyrnaviæ, & Cassoviæ relinquerentur.
 Nec longa concessa mora, Commissarii ex-
 ecutioni statuti hujus delecti, jussa exe-
 quuntur continuo. Facta primū dimi-
 nutio personarum est in prænominatis
 duobus Collegiis, juxta libitum exiliō
 Societatem JESU damnantium, ex qua,
 in altero tres supra vicenos, in altero o-
 cto supra denos, relictī fuerant, reliquis,
 partim in vicinam Poloniam, partim in
 Moraviam, & Silesiam, cum militari
 custodia deductis; eadem fors contigit
 residuis omnibus Societatis JESU Domi-
 ciliis, è quibus, mediō Commissariorum,
 retenta domi omni supellectile, tanquā
 pauperes Christi ejecti, Apostolici Zeli,
 & laborum toti Regno, præsertim in e-
 ducanda Juventute utilissimorum, mer-
 cedem, exilium acceperunt, succeden-
 tibus in scholis, plerumq; è statu Eccle-
 siastico Professoribus. Bona porro Fun-
 dationalia Confæderatorum Fiscus, pro
 libitu suo, fæderationis hujus Amicis
 partiebatur quædam, quædam in usum
 proprium retinebat, dum interea Patres
 non

non tam à Militibus, quam à liſtoribus(plerumq; enim hæretici erant) abducebantur; ex quibus, dum complures, per Solnam, in Sileſiam transmittendi veherentur, & quietem capturi ſuſſiterent, vicina Nobilitas, eaque eximiè Catholica, tum compaſſionis, tum Zelô Religionis veræ excita, exules, in ſuam recepit protectionem, acturamque ſe apud Rakoczium pollicita eſt: ut liceret Patribus, hîc demum ſuſſitere, & pro more ſuo, tum in juventute erudienda, tum in prædicando Chriſti Evangelio operari. Et negotium iſtud quidem, comiſſum fuerat Perilluſtri Domino, Georgio Prileſzki, pronunc Inclyti Comitatus Trenchinienſis, continuis annis Vice-Comiti, de toto Comitatu hoc, & præſertim de Religione Catholica optimè merito; qui nomine quinque Comitatum, pro retinenda in Regno Societate JESU instantiam faceret, & ſi neceſſe foret, etiam proteſtatione interpoſita, ſtatuto illi obviaret, quod ille negotium, in illis temporum Circumſtantiis plenum periculi, non abſq; vitæ ipſius discrimine ita tamen & providè, &

offi-

efficaciter egit Vir DEO, & Legitimo suo Principi imperterritè fidelis ut Patribus exulibus quidem jam à domiciliis suis, Solnæ tamen subsistere, & rebus, secundum institutum suum operam dare liceret.

URebat nimium hæreticos Præsentia Patrum, præsertim quia videbant operâ eorum, sua prostitui dogmata, errorésque detegi, non confirmari modò, in fide debiliores Catholicos, sed multos etiam è suis ad Romana Sacra reduci, juventutem in scholis eorum congregatam, suis non tantùm scholaribus, sed companis etiam literis præcellere, frequentibúsq; (quæ eruditè Patres in rem præsentem accomodabant) dramaticis, & út dicunt, actiunculis, omnium etiam hæreticorum affectum, existimationémque præripere; omnes deniq; ritus, procesionesque eorum longè majore & solemnitate, & Nobilitatis frequentia obire. Accidit præterea ad maximam hæreticorum confusionem, ut dum nundinis publicis, Festò Corporis Christi intromissis, procesionem aut impedire, aut saltem turbare voluissent Catholicorum

non

non tantum impedimentum posuere nullum; sed potius occasionem exercendi Zeli Catholicis eximiam dederint: præterquam enim, quod comitante utriusque sexus nobilitate Comitatus fere totius, Illustrissimus, ac Reverendissimus Dominus Emericus Pongracz, unus è quatuor Columnis Archi-Capituli Strigoniensis, Sanctissimum Eucharistiæ Sacramentum cadentibus præsolatio tantæ solemnitatis ubertim lachrymis, devotus & ipse Redemptoris sui bajulus, detulerit; Spectabilis Dominus Alexander Luzinski, totius militiæ hoc in Comitatu Præfectus, commissione data Centurionibus suis, qui aderant, totum forum hæretica potissimum refertum plebe, & tumultibus, ac clamore ex composito plenum, non tantum filere, sed detecto capite, ac de genibus, integram, dum promore perageretur, processionem spectare coëgit. Omnem proinde hæretici conatum eò contulerunt, ut Patres Societatis ex statuto Szécsényiensi exules abirent.

NEc multis opus erat stimulis, ut hæreticum, Rakoczii latus stipantium
fena-

Senatum in vota sua ducerent, ubi jam
secura omnia Patribus his videbantur;
Aderat semel, atque iterum uti olim Sa-
ulus severis, ut dicebatur instructus man-
datis Dominus Georgius Otlik, magnæ
inter Rakoczii affeclas authoritatis, lu-
therique defensor peracerbus, qui illud
magnâ contentione agebat, tum stimu-
latus ab adversariis, tum odio etiam in
nomen Jesuitarum ductus: ut Patres Sol-
nenses in exilium quamprimùm amanda-
rentur. Non caruissent successu impii
conatus, nisi Catholica Nobilitas, impe-
tum propulsâset. Vix enim perversa
intentio innotuit: accurrerunt ple-
rique, & à Patribus periculum feliciter
depulerunt, parati semet discrimini ob-
jicere, si quid durius ab Otlikio fuisset
tentatum. Et quia iterum novis, iisque
gravissimis mandatis Patres extra Regnū
ire jubebantur, jamque aderat miles, qui
abeuntes committeretur, nec ultrà re-
tinendorum Solnæ Patrum medium in-
veniretur, vicini Magnates cum Nobi-
litate eosdem Patres inter se partiti sunt
& in Castella Arceque suas abduxerunt,
donec sopitis tantisper tumultuantium
con-

conatibus iterum Solnæ quietis habitare
liceret.

His proinde Patronis, & Patres Soci-
etatis JESU in Comitatu conser-
vati sunt, & Religio Catholica strenuè
propugnata; quorum Nomina, ut gra-
tiani monimentum relinqueremus, &
posteris præclara Antecessorum suorum
vestigia ad imitationem proponeremus,
è re maximè factum iri censuimus; si in
præsentem historiam deduxerimus.

ET Præprimis quidem è statu Ecclesia-
stico duo (præter jam alibi allatos,
adferendosque inferius) singularem me-
rentur memoriam: Illustrissimus, ac Re-
verendissimus Dominus Emericus Pon-
gracz. Et Reverendissimus Dominus A-
damus Gyûri. Prior Strigoniensium Ca-
nonicorum cathalogo insertus, Ejusdem
Capituli Lector, unà & Episcopus Pha-
rensis, ac subinde Scepusiensi Capitulo
Præpositus datus; cui muneri etiam im-
mortuus est, in pago Nedecze Solnæ vi-
cino, eo ipso tempore, quô templa Ca-
tholicorum per Rabulas lutheranos pro-
fanabantur alibi. Sacellum honori San-
ctæ Annæ bene amplum excitavit (præ-
G ter

teralia pietatis monumenta) Sacra suppellectili, reliquis item ornamentis egregiè instruxit, exulum Parochorum, uti & Patrum Societatis JESU egestatem non semel adjuvit, frequentibus alloquiis in Apostolicis operationibus confirmabat, conatusque quò poterat modò, promovebat. Alter Abbas B. M. V. de Gagy administratâ multos annos cum magno Catholicorum incremento Parochiâ Trenchinienſi, exclusisque Autoritate Cæsareo-Regia ab omni Parochialium muniſiorum administratione Prædicantibus etiam respectu suorum, ac ad
 // solam quinti Evangelii prædicationem licentiatis, insuper ab ipſo Civitatis interioris ingressu prohibitis. Post plurima
 // hîc, & per totum Archi-Diaconatum suum Trenchinienſem præclara Zeli Apostolici posita monumenta in senectute bona, & plena meritorum Nitriam translatus, Vicariâ potestate ab Excellentissimo suo Diecæsano Diecæsim moderari jussus, eum se præbuit; ut speculum fuerit animarum Curatoribus earum virtutum, quæ Apostolico viro esse debent propriæ; dum adhuc Archi-Diaconum
 age

ageret Trenchinii, constanter Patres Societatis JESU Solnenses contra hæreticos protegebat, aderat autoritate. Quiescit uterque ad æterna laborum suorum translatus præmia.

E Statu verò sæculari sequentes adnotati reperiuntur; qui, nè turbatis illis temporibus præsumptuosa hæresis perversorum conatuum suorum progressum faceret, omnibus modis obviare adnitebantur. Illustrissimus Dominus Comes Casparus Szunyogh, Celsissimi Principis Pauli Eszterházi, in convertendo suo pariter Budethinensi Dominio Æmulator eximius. Illustrissima Domina Maria Perényi Illustrissimi olim Domini Gabrielis Balassa relicta vidua, intra suum Vagh-Beszterczense Dominium non tantum in conservanda; sed in universum propaganda Religione Catholica Apostolicum præclare exercuit Zelum; dum enim in vicinis Dominiis per introductionem prædicantium Romana fides, & magnam sui desolationem, & plurimos hæreticorum progressus intueretur: Domina hæc & à pietate, ac multiplici Christianarum virtutum decore, & à sin-

gula in rebus omnibus prudentia toto Regno verè Illustrissima, primùm omnem spem introducendorum in Dominium suum prædicantium succidit; de nunc reductò ad fidem Catholicam universò populò suò doctrinam lutheri, ejusque cultores masculà fortitudine funditus extirpavit. Parùm præterea illi videbatur suorum duntaxat salutem consuluisse, ut pluribus prodesset; ampliùsque Zelum suum testaretur, pulsos è parochiis suis viros Ecclesiasticos benignè in Arcem suam recipiebat, de victu, vestituque provisura, & Religiosis mendicantibus negatam ab hæretico populo elemosinam suis de proventibus suplebat, & Patribus Societatis JESU Solnæ strenuè contra hæresim in vinea Domini agentibus, de quotidiano victui necessariis frequenter, & copiosè providebat.

Singulari etiam memoria dignus est Spectabilis Dominus Alexander Lutzinski, qui præelegit factiosorum Principis displicere, quàm injurius esse religioni suæ. Acceperat is in mandatis tumultuantium Generosissimo; ut seposità omni sive morâ, sive obstaculo, Sol-
nâ

nâ Patres Societatis JESU, suo, cui præ-
 erat milite committatos Regnô tandē eji-
 ceret. Acceptis supremi sui ordinibus
 ab hac omninô expeditione abstinuit,
 hoc unum misit in responsis: *se nunquam*
in Religionem suam arma sumpsisse, nec un-
quam se Patres Societatis JESU in hostibus
Patriæ suæ censuisse; imô sive erudienda in li-
teris ac virtute Nobilissima quaque juventute,
sive propaganda Religione orthodoxa tantum
semper profuisse, prodesseque; ut nemo ferè
summorum infimorumque sit, qui non & vir-
tutis, & literarum beneficium ab his se acce-
pisse recognoscat. Esse & sibi filios, quos spera-
ret meliorem ab educatione, & disciplina illo-
rum, quàm à suis, quas gratiâ illorum con-
servaret, congregarétque possessionibus heredi-
tatem accepturos. Ut in hostem præcedat, suf-
ficit innuisse; ut in Patres Societatis JESU
nullis se persuaderi posse argumentis, nullis im-
PELLI mandatis. Pone hunc sequentes sunt:
 qui constanter præclaram tuendæ religi-
 oni Catholicæ dederunt operam. Spe-
 ctabilis Dominus Nicolaus Madocfani In-
 clyti Comitatus Trechinienfis Vice Co-
 mes à pietate, & exacta justitiæ admini-
 stratione clarus. Spectabilis Dominus

Nicolaus Szunyogh, post varia munia
 Excellæ Tabulæ Septemviralis Affessor fa-
 ctus. Omnes jam memorati ad merce-
 dem semper duraturam à Remunerato-
 re rectè factorum evocati sunt. Specta-
 bilis Dominus Christophorus Ugrono-
 vich, post gestam Vice-Comitis dignita-
 tem, Tabulæ Septemviralis assidere jussus,
 utilem Regno impendit operam, im-
 pensurusq; est etiam à morte (quæ ut
 tardè eveniat, precamur) in filiis Ladi-
 slao, & Christophoro, jam publicis offi-
 ciis in Comitatu honoratis. Debet huic
 Viro multum vallis Trenchiniensis à
 grassatoribus publicis repurgata, debet
 Religio Orthodoxa præsertim in proces-
 su Comitatus superiori defensa, & mul-
 tis aucta incrementis. Spectabilis Do-
 minus Emericus Nedeczki, nullis sive
 largitionibus, sive Patrociniis; sed solis
 causam agentibus meritis, ad gerendum
 Protho-Notarii munus Præsentia Regiæ
 in Judiciis Locumtenentis evocatus est
 Pestinum; quo munere patriarum legum
 admodum gnarus, aliquot annos laudabi-
 liter perfunctus est: tandemque fractis
 viribus, in gravescente ætate decedens, re-
 li-

Nota autem in hęc et alioque simili.

liqum vitæ domi suæ præparationi ad supremam horam impendit, quam etiam exemplari pietate, & sui cum divina voluntate conformatione Annô 1732. mense decembri obivit; relictis Paternas virtutes maturè æmulantibus Filiis. Quorum Primus natus Josephus, posteaquam se in Comitatus Pestiensis Notariatu & substituti Vice-Comitis munere, majori dignum gradu probâisset, à Serenissimo Lotharingiæ Duce Francisco, Regio per Ungariam Locumtenente, ut suas in Tabula Regia vices gereret, est delectus. Alter Carolus ætate proximus, à Protocolo, cujus curam primum in Excelso Consilio Regio primus gesserat, gradatim promotus, meritis suffragium dicentibus, Consiliariis denique Regiis Posoniensibus adlectus est, Religionis Romano-Catholicæ tutandæ, quâ ampliandæ ardore, comitate erga universos accommodâ, expediendorum Regni negotiorum dexteritate multum laudis consecutus. Tertius, nascendi tempore postremus sæculo vale jussu, Religioso instituto vitam suam addixit.

PRæter jam relatos, referri pariter, commendarique debet Perillustris Dominus Andreas Gyurcsáni, præter alia officia cum sui nominis commendatione Generalis Inclyti Comitatus Trenchinensis Perceptoris munus continuè subit, dignissimus sanè commemoratu, tum ob insignem vitæ probitatem, tum omni ex parte integram officii sui administrationem. Perillustris Dominus Josephus Hrabovszki actualis in Processu superiore Nobilium Judex, à justitiæ amore, prompta instantibus quibusque succurrendi voluntate, solidâ rerum agendarum scientiâ, constanti devotionis, & tuendæ Religionis fervore, benevolentia in omnes, aliisque ornamentis in Inclyto Comitatu abundè notus. Perillustris Dominus Wolfgangus Maithén. Perillustris Dominus Christophorus Ördödi. Perillustris Dominus Georgius Trstyianszki. Perillustris Dominus Georgius Podhorszki. Perillustris Dominus Adamus Akai. Perillustris Dominus Emericus Zavodszki, omnes uti Nobilitatis antiquitate, ita Religionis Catholicæ quâ tuendæ, quâ propagandæ amore clarif

rissimi. His adnumerari meritò possunt
 è Solnensibus: Generosus Dominus An-
 dreas Bivoléni. G. D. Joannes Thamasi.
 G. D. Stephanus Visnovszki, qui ex par-
 te statûs Catholici ablegatus, Miskol-
 czini apud Rakoczium utilem operam
 impēdit. G. D. Casparus & Daniel Janacs, u-
 terque Judicatûs officio ad omnē justitiā
 sustentato, & de tota Civitate, & præpri-
 mis Religione Catholica præclare meriti.
 Hi proinde sunt, qui Catholica dogma-
 ta etiam cum periculo vitæ sæpe strenuè
 tutabantur. Quos dum leget lector, no-
 lim existimet, nihil ab aliis in Orthodo-
 xæ fidei emolumentū laboris insumptū.
 Libenter & aliis grati animi vectigal pen-
 deremus, & pro merito in historiam mit-
 teremus; si omnium nomina, factaque
 laudatissima ad nostram venissent notiti-
 am. Non dubitamus tamen nomina eo-
 rum in libro omnia videntis, & remu-
 nerantis scripta esse in Cœlis.

PARS TERTIA

Sedatis tumultibus Rakoczianis, quales
progressus Religio Catholica Solnæ
habuerit ab Anno 1709 ad annum
1724 narratur.

Paragrophus Primus.

*Referuntur Resolutiones Augustissimi
Imperatoris Leopoldi Magni datæ Au-
gustanæ, & Helveticæ Confessionis sectatori-
bus; ac demum Excellentissimi Princi-
pis Pauli Eszterházi in reducendis Sol-
nensibus Zelus continuatus usque
ad annum 1712.*

ANtequam autem cœptam referenda-
rum rerum seriem persequamur, nō
inutile erit Augustissimi Monarchæ Leo-
poldi Magni responsum datum Augu-
stanæ & Helveticæ Confessionis Sectatori-
bus hīc apponere; ex quo reliqua nar-
ratio lucem est acceptura majorem, quod
sic habet:

SAcratissimæ Cæsareæ Regiæque Majestatis,
Domini Domini nostri Clemētissimi Nomine,
Augustanæ & Helveticæ Confessionis ad Au-
gu-

Augustissimam aulam cum gravaminibus , pro eorundem complanatione, Ablegatis, Plenipotentiariis, & Agentibus hisce significandū. Altè memoratam suam Majestatem Sacratissimam gravamina hæreditarii sui Regni Hungariæ Augustanæ & Helveticæ Confessioni addictorum fidelium subditorum suorum, circa turbationes, aliásque molestias, ipsis in Religionis exercitio, contra Articulorum Diatalium tum Soproniensium de anno 1681. tum Posoniensium de anno 1687. crebrius instanterque delatas, prout alia etiam quæ ad Religionem spectare videbantur puncta, eorúmque circumstantias, ritè maturéque pensitasse, considerasse, ac benignè ita resolvisse nimirum: siquidem Universi præfatæ Augustanæ & Helveticæ confessioni addicti querulantes, præcitatis Articulis inherentes eorundem effectuationem unacum Catholicis, articulari commissione mediante genuino præfactorum Articulorum sensu fiendam adursissent; ejusmodi autem commissio actu etiam jam peracta esset, eidémque præsertim in cis Danubianis, ac trans Danubianis etiam partibus, districtibus utraque pars acquievisset; nihilominus aliqua contra sensum ipsorum articulorum per dictos Commissarios facta aliqua nondum effectuatâ, alia denique ex

post

post, per abusum quorumvis ab utraque parte, propria auctoritate introducta fuisse exponerentur. Ideo de præsentī etiam eadem sua Cæsarea & Regia Majestas eorundem Articulorum benigna reflexione habita propter bonū pacis, internamque Regni tranquillitatem, in eo, ubi publico exercitio se prorsus destitutos iidem querulantes lamentarentur; ibi sua Sacratissima Majestas ulterius articulari determinationi ita standum esse censuit: ut videlicet in locis articulariter pro libero publico exercitio expressè denominatis, liberum ejusmodi publicum Religionis exercitium iisdem querulantibus admittatur, ita tamen: nè debitos limites excedere, & ad loca articulariter omīssa excurrere præsumant: securè tamen plebs talium locorum templa in ejusmodi articularibus locis assignata frequentare, Ministros suos accedere, publicèque exercitio suo ibidem uti possit, ac valeat. In quibus locis veluti articulariter pro exercitio eorundem expressis, Parochi Catholicorum ex ærario communi, ad quod ipsi querulantes contribuunt, non interteneantur: imò ibidem Xenodoxiis, sepulturis, Campanis, pro communi usu destinatis cum Præscitu Parochi & æditui uti, fruique permittantur; neque ad amplectendam fidem

Ca-

Catholicam ubique per totum Regnum cogantur: Attamen Ferias & Festivitates Catholicorum quoad publicum, & forum externum observare teneantur; & id tantò magis Opifices seu Mechanici, in quorum privilegiis id ipsum per expressum inseri assolet. Ideoque si placet in reliquo ejusmodi gaudere privilegiis, præscriptæ quoque conditionis onus subire tantò minùs displicere, debet. De reliquo Ministri Augustanæ & Helveticæ Confessioni addicti, ab omnibus actibus Parochialibus uti est: Baptizare, copulare, sepelire, & similibus, tanquam ad exercitium publicum spectantibus, in locis, ubi articulariter iis concessum non est, omninò supersedeant, neque eo excurrant; siquidem plebi in ejusmodi locis degenti liberum esset ejusmodi ministros, & templa in locis articularibus habita accedere, seseque ibidem Baptizari, Copulari, sepeliri curare, & alias Devotiones facere: proventibus tamen stolaribus Parocho loci Catholico præviè depositis. Quibus decimas etiam in toto Regno Hungariæ à Sanctissimis Regibus DEO & Ecclesiæ Catholice ministris dumtaxat Ordinatas præstare sunt obligati: præter decimas, si quas forsitan ipsi, aut suæ Religionis prædecessores à terris, & vineis suis propriis nobilitaribus, & decimis

*mis regalibus minùs antea subiectis, sponte
& liberâ voluntate, pro intertentione suorum
olim ministrorum Deputâssent.*

QUOD verò ad Generalia puncta, quæ uni-
versi Augustanæ & Helveticæ Confessio-
nis æquaces diversimodè interpretari videntur,
& cum Facultate in Arcibus, Castellis, Cu-
riisque nobilitaribus Capellas & Oratoria eri-
gendi, in quovis tali loco prædicantes interte-
nendi Authoritatem se habere, præterea vigo-
re articularis Clausulæ (salvo jure Minorũ
terrestrium) de subjectione solummodò jobagio-
nali, jureque servitutis Corporalis intelligi,
non verò ad conscientias trahi debere, puta-
rent; ea taliter intelligenda esse, alte fata sua
Majestas Sacratissima declaravit, & quidem
quoad primũ, Facultatem erigendi Capellas &
Oratoria, pro privatis duntaxat inibi haben-
dis precibus & sepulturis concessam, & in illis
cum familia sua, prout & in locis articulariter
omissis, cuivis in Domo sua orare, Postillas le-
gere; nullatenus tamen alios Vicinos, vel pro-
prios subditos, tantò minùs Prædicantes ed,
tanquam ad privatum duntaxat suæ Domũs,
aut Residentiæ orationis locum admittere inte-
grum esse, aut licere. Non secùs quoad secun-
dum, & quidem prædictæ clausulæ (salvo ju-
re

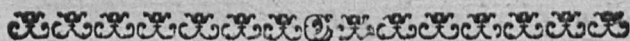
re *Dominorum Terrestrium*) non obstante præmissâ ipsorum querulantium ratione, veluti in articulis expressæ omnino standum esse, & consequenter ipsos querulantes eidem se submittere debere; siquidem omnis clausula Regalis in eo sumenda censetur sensu, quo debitum suum sortiri quiret effectum; in sensu autem eorundem querulantium effectum prorsus destitueretur. Nam jus Dominiis terrestris in subditos, quo ad servitutem Corporalem, aliâque quæcunque temporanea, qualitercûmque mutato Religionis statu, absque hoc salvum & immutabile semper manet: præsertim cûm hoc ipso clausulæ ipsius sensu, ipsi quoque Augustanæ & Helveticæ Confessionis sequaces, olim pluritate & potentia *Dominorum Terrestrium* præpollentes, in ejusmodi effectum antea usi fuissent, adeoque quod semel iisdem placuit, ac pro iusto & æquo positiva lege agnitum recognitûmque fuisset; id modò displicere, aut Catholicis iniquum reputari minimè posset.

AD quorû nimirum debito modo fiendam executionem, rectificationem & accommodationem, quàm primùm certos deputandos fore Commissarios, coram quibus particularia quæcunque alia gravamina iidem querulantes

in facie loci, & parte alterâ præſente, producere poterunt, juxta rei æquitatem, reſolutionemque hanc iſſis intimatam, poſtulatorum ſuorum effectum præſtolaturi, quibus de cætero eadem Sacratiffima Majeſtas Cæſarea & Regia, gratiâ ſuâ propenſâ ſemper permanet.

PER SACRATISSIMAM CÆSAREAM REGIAMQUE MAJESTATEM.

Viennæ Die 2. Menſis Aprilis Annô 1691.

RESOLUTIO EADEM DATA EST HOC ANNO 1701. AUGUSTANÆ ET HELVETICÆ CONFESSIONI AD- DICTIS, ITERUM SUA GRAVAMINA PROPONENTIBUS; HAC ADDITA DE- CLARATIONE.

Primò. *Exercitium Auguſtanæ & Helveticæ Confeſſionis ſupra dicta ratione*
con-

concessum est tantum in iis partibus Hungariae, quae Annô 1681. in actuali suae Majestatis Sacratissimae potestate erant: undè in partibus hoc bello recuperatis nullum jus est alterius à Romana Catholica fide exercitii. Idèd sua Majestas jus Patronatûs omnium Ecclesiarum in neo-aquisitis sibi reservavit in eo casu, quo illud ad A catholicos devolvi deberet.

Secundò. Cùm exercitium Augustanae, & Helveticae Confessionis compluribus in locis articulatè nominatis solum ob eam causam concessum sit, quod confinia fuerint; clarum proinde est, ibi publicum A catholicum exercitium tolerari non debere, ubi confinia esse desierunt.

Tertiò. Quando in quibusdam locis articulatè nominatis concessum est Augustanae, & Helveticae Confessionis non idèd censi debet esse concessum; ut ullus è Catholicis Apostatam agat, & ad A catholicorum confessionem trans-eat, maxime talis, qui ab Augustana, vel Helvetica confessione per fidei Catholicae professionem aliquando recesserat. Contra tales enim, qui à fide Catholica deficerent, tanquam contra Juris-jurandi violati reos jure in Patriae legibus praescripto procedi poterit.

H

His

His expeditis calamum iterum ad Solnenses retrahimus. Tantis aucta progressionibus triumphabat Hæresis, & pro libidine omnia agebat, nihil sibi amplius à Celsissimo Principe, & Domino suo, nihil ab aliis metuebat ; Rakoczy successus suos rata, ne somniabat quidem, ut olim se conversam ingemiscat. At longè res aliter accidit, misertus est DEUS aberrantium, sensim tenebras dispulit, ut agnoscerent, quàm temerè deviassent. Penetraverant jam Rakoczianni ad partes trans-danubianas, in obvios pagos, oppida, Castella grassabantur impunè, quum repente omnia in pejus vergere, imminui tumultuantium numerus, eò delapsum subindè ; ut iteratis præliis fusa, fugatâque factio in superiore Hungaria asylum quæssiverit. Fuga tam insperata, gravem hæreticis iniecit sollicitudinem, dum omni se præsidio destitutos ingemuère. Crevit dolor ad adventum Excellentissimorum Dominorum Ladislai Ebergény, & Hohperg Cæsarei utriusque Tribuni. Jussi erant heroes isti cum suis Legionibus reliquias hostium è Comitatu Trenchinienfi penitus pro-

profligare. Ubi Solnam cum suis cohortibus tenuissent, vidissentque Catholicorum statum adeò depressum; ut dum Ecclesia Parochialis pestiferis lutheri dogmatis, ritibusque profanaretur: Sacerdotes veri Immaculatam DEO hostiam offerre, & fideles Christi debitum DEO cultum, in angusto Patrum Societatis JESU triclinio interea præstare cogerentur; non ultra ferendam tantam Lutheranorum præsumptionem decreverunt. Accessit præterea, quòd illo ipso tempore Pater Andreas Michalovics è Societate JESU, & à Concionibus, & Apostolicis operationibus meritissimus è vivis cesserit, nec ubi condignè humaretur, erat; tantæ proinde rei Catholicæ necessitati medelam allaturi, die proximâ quæ erat 20 Decembris anni 1708. mittunt Adjutantium, ut vocant, ad ædificium (Prædicans aut fuga sibi consuluerat, aut in tenebras se conjecerat) peti- tum claves templi, quibus Cæsarea militia opus haberet. Reluctabatur initidò, sed in conspectum adductus, ferioque cōmonitus, paruit mandatis. Fatafactis proinde foribus, Ecclesiam A. R. D. Jo-

sephus Josephovics Capellanus Illustrissimi Domini Ladislai Ocskai Pro Tribuni Cæsarei reconciliavit, actisque hymnô Ambrosianô DEO optimo, Maximo Gratiis, solemni ritu festivos inter Tubarum, Timpanorûmque strepitus, majori hostia litavit, præsentibus Solnensibus Catholicis, & magno Officialium bellorum numero. Eodem die sub horam quartam missus est à gloriosis vindicibus, qui claves Templi detulit, factum recensuit, ac R. P. Superiori impensè commendavit, ut pergeret cum socio suo Patre, Pusillo licet Catholicorum gregi spiritualibus adesse obsequiis; proximo proinde ab hinc die, funus superius nominati Patris Senatorum, & primorum Civium humeris, magno quidem lutheranorum ob erreptam sibi Ecclesiam luctu, sed majore Catholicorum gaudio templo illatum, & absoluto ritu solemni requiem, in cripta positum est; è qua sub idem tempus, Divorum Ignatii, & Francisci Xaverii simulacra, compluriûq; Sanctorum elata, & altaribus locisque suis reposita sunt; à quibus per lutheranos tracta, & per contemptum tumultata fuerant

erant

erant, qui etiam (si par voluntanti facultas fuisset) religionem eodē funere tumulturi erant. Hoc itaq; modò, & Catholicis Ecclesia, & Ecclesiæ sacerdotes veri restituti sunt. Ita nimirum vera Pietas magnanimo juncta pectori, facile id unico effecit die, quòd multorum Annorum videbatur negotium. Ad rumorem tam improvísū trepidatum est apud vicinos hæreticos, & præsertim occisis, plenèq; prostratis Rakoczianorum Reliquiis. Nec vana erat trepidatio; nam annò sæculi hujus nonò jubente Augustissimo Cæsare, negotium datum Comitatus Trenchiniensi; ut dejectis iniqua possessione pravorum dogmatum seminatoribus, lupisque animarum, veris Pastoribus Ecclesiæ restituerentur. Executus est brevi sanctissimam voluntatem, Principis sui Magistratus Comitatenfis, semper à fidei Orthodoxæ defensione celebratus, & una campum aperuit Zizania agro Dominico int̄persa, Apostolicis operariis extirpandi. Absterferunt non nihil dolorem Catholici, & lachrymas, quibus triennium, & amplius deplorabant fatales strages ab hæresi inflictas, ipse

imprimis Celsissimus Pro-Rex quod magis tot ruinis animarū indoluerat, eò majoribus incessit lætitiis, tempus avidissimè desideratum adesse. Quod verò hæresim jam perterritam, sibiq; malè ominantem penitus exanimaret, reditus Parochiæ vel minutos, vel abreptos in pristinum statum reponi imperavit; ut & operariis idoneis sufficiant alendis, & iis, qui templi obsequiis occupantur, haberetur unde merces depromatur. Extant Literæ Celsissimi ad Magistratum datæ, testimonium facturæ voluntatis in bonum Religionis propensissimæ.

Prudentes, Circumspecti.

D*issplicenter animadvertimus, qualiter vos proventum Cervisiale, & Carnisat-ionis ex antiqua terrestrium prædecessorum nostrorum fundatione pro scholaribus Romano-Catholicis deputatos, & stolarem etiam detinere-tis. Quod siquidem facinus vestrum nihil aliud, quàm in cordibus vestris alicujus adhuc serpen-tis latens virus retineret. Ea propter hisce vo-bis Authoritate nostra terrestri Dominali seridè injungendū esse duximus; quatenus omni cun-ctatione eversa, ad tutum proventus eosdem Pa-*

rochia Romano-Catholica ibidem exsistenti præstare debeatis. Secus enim, Terrestris Dominalis animadversio nostra eandem pertinaciam vestram certò certius est vindicatura. Posonii die 14. Januarii 1709.

DD. VV.

Benevolus
PAULUS ESTERHAZI

NEque hic stitit Zelus. Posteaquàm enim ablata per injuriam reddere compulisset, salutis subditorum suorum cupidissimus Princeps, ad reparanda detrimenta conversus, quid quid de statutis suis convulsū erat, confirmavit. Cum verò per publica Regni negotia ipse adesse nequiret, Posoniò Perillustre Dominum Nicolaum Jeszenszki sibi à secretis Epistolis, Solnam proficisci jussit, daturum operam; ut quæ à R. P. Superiore pro instauranda pietate Catholica inducenda judicarentur, ordinaret. Voluntatis hujus testes misit litteras 14. Maji. 1711. ad R. P. Superiorem Stephanum Fischeméni exaratas,

RE-

REVERENDE IN CHRISTO PATER
Superior.

Secretario nostro ibidem existenti scripsimus
ex superabundanti, & eidem commisimus,
ut si quis defectus factus est, Zelum Religio-
nis Catholicæ restauraret, & omnem eatenus
instructionem, ac commissionem nomine Nostro
moderno nostro Provisori relinquat.

Viennæ Mense, & Annô ut supra.

Reverentiæ Vestræ.

Ad serviendum paratus
PAULUS ESZTERHAZY.

Hucusque labores, & præclarissimi
conatus Celsissimi S. R. J. Principis
Hungariæ Palatini Pauli Eszterhazy, à
quibus continuandis Heröem hunc Inclý-
tum nec temporum iniquitas, nec hæ-
reticorum Technæ, ac pervicacia, nec
aliorum dissimulatio avocare unquam
poterat. Amor enim Religionis quô
succensus erat, non sinebat otiosum esse,
&

& tunc demum quiescendum sibi existimavit, dum quantum pro DEO agere poterat, egisset. Hinc colliget Lector, plenae esse inanitatis excusationes eorum, qui se verè Catholicos ferunt, interim nihil agunt, nescio quibus persuasi argumentis. Manebit enim verum: quis quis pro DEO sincere laborabit, sufficiens et robur DEUS, ut victor evadat, pluráq; agat, quàm sperabatur posse.

Paragraphus Secundus.

Excellentissimus Dominus Comes Georgius ERDÖDI (titulus) statim, ut possessionem Solnæ accepit, Celsissimi Principis Antecessoris sui, in promovenda Religione Catholica Zelum strenuè prosecutus est.

EXemplô suô pariter id docuit vestigiis exactè insistens Prædecessoris sui, Excellentissimus Dominus Comes Georgius Erdödi Junior; cui Celsissimus Solnam cum vicinis Bonis Eszterhazianæ hætenus ditionis transcripserat. Dum enim obtinuisset possessionem, primas in-

ter curas Religionem pristino decori restituendam collocavit. Quam dignissimam se voluntatem, ut facilius prospero fine coronaret; à primoribus oppidi orsus, sancivit; nè quis amplius Senatorum numero adscriberetur, aut decedenti Magistratu subrogaretur, nisi Romano-Catholicus esset. Sapienti id sane consilio, ut nimirum per senatum orthodoxum accuratius in opus redigerentur sancita, quibus hæresis nè serpere possit reprimebatur, Superioribus quidem jam annis à Celsissimo promulgata, nunc verò aucta ab Excellentissimo, ad observandumq; proposita sunt, ordine, ut sequitur.

Primò. *Diebus Festis, & Dominicis non impediti legitime, Sacro, concioni diligenter intersint, secus deprehensi punientur.*

Secundò. *Nulli hæretico liceat Solnæ Bona ulla comparare, nec domos, terras, fœnilia, & alia accessoria à dato promulgationis, & si quæ emptæ fuerint, ipsò factò cadant ad Fiscum. Demandatur sub pœna fl. 100. Judici hujus loci, ut statim ipsò factò insinuet Inspectori meo, & nullatenus admittat hæretico emere bona, ut supra declaratum est.*

Ter-

Tertiò: *A Dato promulgationis nullus amodò hæreticus admittatur in oppido Solna se collocare, nèq; amplius in Civem, & inquilinũ admittatur sub pœna declarata. Judex verò Oppidi sub pœna fl. 100. non admittet, & ipsò factò Inspectori notificabit.*

Quartò: *Nullus hæreticus Bibliopolarum libros hæreticos audeat in nundinis palàm, & occultè vendere sub pœna confiscationis; quorum cura maxima habeatur, & tempore nundinarum Judex sub pœna declarata vigilantes habeat oculos, nè similium pestiferorum librorum venditio fiat; nam si manifestabitur, & vigilantia Judicis neglecta fuerit, ex tunc Judex pœnà supra declarata convincetur.*

Quintò. *Nullus hæreticus extraneus amodò imposterum admittatur Solnam ad discendũ aliquod opificium. Idcirco Judex curam in eo habeat, si extraneus hæreticus se hîc Solnæ locare velit, aut opificium discere intentionaretur, nullatenus admittat.*

Sextò: *Nullus hæreticus ad servitium servus, & ancilla ultra præscriptum iisdem tempus admittatur: si converti recusaverit, illicò ex servitio dimittatur sub pœna præscripta.*

Septimò: *Nullus Solnensis in gratiam lingue alicujus addiscendæ, vel mercaturæ etiam*
ad.

» addiscendæ, aut scientiæ alicujus ad hæretica lo-
» ca, seu Civitates, multò magis ad scholas aude-
» at mittere filios, aut filias.

Octavò: Cæteris opificum vexilla sua ha-
beant, quòd per expressum demandatur, & de-
claratur sub pœna prædeclarata, & in festo
Corporis Christi specialiter processioni interes-
se teneantur.

Nonò: Inhibetur seriò, & per expressum
demandatur, cùm consueverint aliqui tam per-
versæ duriciæ obnoxii, ut etiam prætermissa
frequentatione Ecclesiæ DEI, contra mandatũ,
» non Ecclesiam DEI, verũ synagogam in Bi-
» cicsa frequentare: amodò impòsterum à fre-
» quentatione synagogæ Bicsicsensis abstineant,
» sub pœna fl. 12. à quolibet frequentante toties,
» quoties in sede Dominali irremissibiliter exigen-
da.

Decimò: Cùm maximi excessus inter hæ-
reticos oriantur; igitur secundũ puncta por-
recta sciet se Dominus Inspector dirigere, & à
me sibi puncta data manutenere; Judex verò
hujus loci assistentiam præbere, eũque jure
Dominali manutenere, ipsosq; in quo violave-
rint, quã violatores in sede Dominali convinci
faciat, pœnãque exigere minimè intermitteret.

Un-

Undecimò: *Seriò etiam attendet præspeci-*
ficatus Judex, ut copulationem Matrimonii
nullibi Lutheranis inire liceat, præterquam in
templo Parochiali Solnensi, sub pœna superius
declarata à contravenientibus irremissibiliter
exigenda.

Solnæ 17. Septembris 1712.

Comes Georgius Junior
Erdödi

DUm his repagulis constricti essent
 hæretici, nè virus Lutheranum la-
 tius restagnare posset, palam gratari non
 audebant, pacatò præsertim jam Regnò
 benè gnari, hæresim tumultibus delecta-
 ri, ut scilicet appareat, quò Patre genita-
 esset omnis discordiæ Auctore, occultè
 mussabant, & veteres fraudes recoquere
 decreverunt. Verùm dum Annò ver-
 tente 1713. 30. Julii rerum suarum fata-
 gunt, deridiculo Prædicantem, & se sol-
 litudini magnæ objecerunt: res ut ac-
 cidit referetur. In infirmitatem fortè
 inciderat Vanoczy superius jam nomina-
 ti

ti opificio Cothurnarii Uxor; huic providere volebat de Ministro, qui Cœnam lutherico ritu porrigeret: dum in omnẽ occasionem intendit, Joannem Czepatiũ non indignum sui nominis primitivo convenit in vicinia oberrantem, aperit sua sensa. Nihil gratius vafferrimo tenebrioni auditu fui; tum quia opportunitatem avidẽ operiebatur ad suam socrum revisendi, tum etiam quia ab Illustrissima Com. Balassiana pietati in DEum, & Superos addictissima, ex Scavnikensi ministerio, nè plebem posthac seduceret, deturbatus, ventrem suum è Præceptis lutheri farcire, guttúrque humectare doctus, jamq; precariõ victitans pingues Solnensium culinas odorari cupiebat. Subtimebattamen initiõ; at ubi omnis securitas promittebatur, condixit. Stetit promissis, subingreditur quàm occultissimè Vanoczii Domum, & cesisse è voto fraudem gratulatur. Curta admodum fuit lætitia. Dum enim horâ sextâ matutinâ loci Parochus Missæ Sacrificium perficit, adest nuncius, & D. Præceptorem Georgium Krcho admonet, in domo Czepeciana Prædicantem latere, sequitur è ve-

è vestigio indicem, ingreditur cubiculū inferiūs, quærit ex Vanochio, ubi Uxor ægrotaret, & an velit advocari è Patribus unum, qui ad felicem æternitatem disponat: Buxo pallidior stetit ad insperatam interrogationem, & penè obriguit; reponit tamen in fornice decumbere, nec opus esse aliquem fatigare, valere meliusculè; ex fracta, titubantēq; voce advertit ream conscientiam, & dum, quid facto opus, discutit, hospes in fornicis superio-re parte admonet de periculo. Tentat interim D. Krcho fornicem intrare, at frustra; filia enim properè obseravit. Itum subinde in sententias, quid cum Prædicante factō opus, multa filiæ, multa matri occurrebant, retruditur primū infra decumbentis lectum, mox damnatur consilium, tutiora denuò consilia exquiruntur.

L Iceat hic uti verbis ferè R. P. Angelini Gazæi, qui in piis hilariis ferè similem depingens Jambō lavernionem, nostri hujus sollicitudinē egregiè expressit.

Postica non est Janua, haud est angulus.

Quò se abdat ullus, & fenestra est altior.

Nec caminum scandere misero licet.

Quid

*Quid agat? Asylum restat unū, & unicū.
Erat arca scrutis hic referta plurimis.
Huc ille quantus, quantus est, se se infodit.
Thesaurus ingens sordium, silentio.
Occlusa cista, spiritum, & tussim præmit.
Nec tamen in antro hoc non suo mus tu-
tus est.*

INterea peractō sacrificiō advenit R. P. Superior cum D. Capitaneo, ac fidei manu. Excutiunt diligenter singulos angulos, minas intentant, impunitatē pollicentur, dummodò prodat latibulū. Vanochius metuens sibi ab investigatoribus tam sollicitis, declinaturus periculum, fuisse confitetur, ut cothurnos auferret; at jam regressum, unde venerat. Actum egit; excutitur iterum fornix, pileus deprehenditur latitantis, hinc suspicio, fortē cistæ intrusum; elatam igitur ad vestibulum domūs jubetur Vanochius recludere, negat ille suam esse, sed ad molitorē Bicsicentem pertinere, mendacia mendaciis accumulans, perditē asseverat. Deferendam aliqui svadebant ad Templum, alii à fabro aperiendam, brevi siparium apertum est, & fabula patuit. Prodidit se hircus, dum nescio quid ingra-

gratum exhalavit è sepulchro suo. Hospes jam desperatum esse videns, claves offert; reseratur, elevat caput Prædicans.

Quid fuerit animi? quid pudoris? quid metus?

Nostro Ministro, suspicariet licet.

Gallina vulpes inter ut pallet duas,

Intérq; felles musculus perterritus,

Tremat Minister, tantus hunc ussit metus?

Ut ova pressa pectori possent coqui.

Verba sunt iterum citari Authoris. E suo latibulo occultus hætenus inter scruta vespertilio egreditur, longiori castigandus meritò ergastulo: nisi ad potentes hæreticorum obtestationes, ita volentibus Excelentissimo Domino Diocesano, & Excellentissimo Domino terrestri dimissus fuisset.

Infausto Czepeti casu edocti, de occultando sectæ suæ Ministro desperarunt, quocirca ad pestilentes libros conversi, quos facilius oculere possent, lutheri dogmata tueri constituunt; at & hic majorem fuisse Catholicorum vigilantiam, atq; ut deceptioni pateret locus, eventus docuit. Delatus est ex partibus calvino, & luthero devotis per passum

Kiszuczensem ad Tricesimam Solnensem
benè magnus librorum perniciosorum
fascis, mox diripiendus; nisi R. P. Su-
perior pro data sibi ab Angustissimo Mo-
narcha, & Excellentissimo Diœcesano
potestate, attineri jussisset, usque dum
quid cum hac supellectile faciendum,
stabiliretut. Malè sibi conscij ante signa-
ni, Viennam, Posonium, percurfant,
si quem in partes suas adhamare queant.
Nihilominus tum ordinario Nitriensi,
tum Domino Terrestrio strenuè obniten-
tibus, spes omnis intercepta est, librisq;
venenatis privati sunt. Extant litteræ
Reverendissimi Domini Adami Gyûri
Archi-Diaconi Trenchiniensis 16. 8bris
Anno 1724. Ad R. P. Superiorem datæ, ex
quibus omnia dilucidè colliguntur.

ADMODUM REVERENDE PATER
Superior

Resolutioni mibi tam ab Excellentissimo
Domino Episcopo Diœcesano, quàm etiam
à sua Majestate Sacratissima per Excelsam
Cancellariam Hungaricam datæ inhæreat Re-
verentia Vestra, neq; aliam expectet, nimirum
si libri sunt prohibiti, quales censentur omnes
hæ-

haeretici) faciat cum illis quid quid liber, sive comburi in privato faciat, quod magis expedit, sive dilacerari, nè sint usui. Oppositam certè resolutionem à sua Sacratissima Majestate non aquirent, cum simile semper in simili in consiliis sanis resolvi soleat.

Trenschinii Annô & Die ut supra.

Compressâ hõc modõ audaciâ, nihil amplius anno currente tentâsse observati sunt; Primores tamen ad saniora obfirmaverant animum aspernanda, imò puncta memorata ausi sunt violare. Ut horum comprimeret transgrediendi licentiam, Anno vertente 1715. 17ma Julii, dum pro censurandis Officialibus ad Arvensem haberet iter Comitatum Excellentissimus Comes, Solnam divertit, coactõq; Magistratu, suorumq; bonorum curam habentibus adesse jussis, omnia jam statuta prælegi imperavit, confirmavit, executionem commendavit. Nè verò obduratorum consuetudine aliis periculum crearetur, diem præfixit, quõ Ecclesia omnium Sanctorum memoriã recolit, ut nisi resipiscant, Solnâ emigrent, Carituros impolterum beneficiõ Cervisiæ

„ distrahendæ, è qua Oppidum hoc & emo-
 „ lumentum multum, & famæ colligit; aliis
 „ item Civibus, communibus non fruitur
 „ ros commodis, ut certum habeant, de-
 „ nunciavit.

A Ccessit præterea ad repurgandam
 Solnam multum salutare Excellen-
 tissimi Domini Ordinarii imperium, quò
 jubebantur tum Solnenses, tum vicini
 sacri Curiones libros hæreticos, con-
 fiscare, his autē erat concinatum verbis,

S Iquidem ex Fide dignis Personis intelle-
 ximus, quòd plurimos libros hæreticos
 Sanctæ Religionis Catholicæ præjudiciosos, mo-
 res Orthodoxorum Christianorum corrumpen-
 tes, & saluti animarum perniciosissimos, non
 solum ex terris Imperialibus per passum Ki-
 szucensem, Diœcesi nostræ adjunctū Solnam in-
 ferri, in hocce Regnū Hungariæ Mariano-A-
 postolicum; verum etiam in Oppido Solna in
 certis domibus detineri, ac in iisdem servari
 (neglectis Divinis in Ecclesia peragi solitis con-
 cionibus) à quibus dum A catholicis Civibus
 prælegi, per quos quàm plurimi in sectis suis
 confirmantur, & quibus esset benè animi dispositi
 ad conversionem, à fide Orthodoxa abstrahun-
 tur, Ideo vigore harum tribuo pleni-potentia
 am

am, & serid mandato tum P. Superiori Resi-
dentiæ Societatis Jesu Solnensi, quâ Parocho loci,
& vicinis Plebanis hujuscemodi libros confis-
candi, & apud quos reperti fuerint, auferendi.
Datum in Thermis Trenchinij. Die 30. Maji
1718.

Ladislaus Adamus Comes
Erdödi Episcopus Ni-
trienfis.

(L.S.)

Paragaphus Tertius.

*Post tot variationes, & tempo-
rum, & Dominorum Solnam possidenti-
um; tandem ita efficaciter volente Excellentis-
simo Domino Comite Georgio Erdödi Solna tota, Ro-
mano Catholicam Fidem
professa est.*

Salutaribus attritam Decretis hæresim,
Patres profligare aggressi, laxaverunt
retia Evangelica in capturam, & multos
omnino Cœlesti luce collustratos, con-
cludebant. Plures conclusuri erant, re-
moram objecit Rabula Bicsiensis. Vi-
den-

dentes namq; desperatum esse de Prædicante Solnam inducendo, pertinaces in hæresi, Bicsiclam clam commeabant, virus, quod ipsi hausissent, domesticis afflaturi.

ADvertit Clandestinum consilium quidam, admonetur Magistratus, qui pro imposito sibi munere multis cōsvetis audaciam cōercebat. Durum id nimis, & acerbum videbatur, toties nimirum fraudes suas in lucem prodire. Ergo collatis sententiis, aliâ viâ libertati se reddere attentant. Libellum proindè supplicem consarcinant contra R. P. Georgium Szuhai, multis accusationibus refertum, nec de erant, quæ similes molitiones promovere solent, adjumenta; deligitur Viennæ agens exitum optatum procuraturus; querelarum capita erant sequentia.

Primò: *Patres Societatis JESU Solnensem Parochiam administrantes, hæreticos copulare Matrimonialiter nolint.*

Secundò: *Quòd nolint in Cameterio Catholico defunctos lutheranos sepelire, nisi convertantur.*

Tertiò: *Quòd filios eorum nolint aliorum*
ad

ad scholas lutheranicas permittere , multando Parentes eò exmittentes proles suas.

Quartò: Quòd Puerperas non conversas, non velint introducere.

Quintò: Deniq; quòd arceant ab Oratorio Bicsicsensi.

CÆterum, ut sinistris delationibus pondus adjiceret, in calce libelli apposerunt, nihil horum ante commissionem Pestiensem auditum Solnæ, nihil simile se expertos, omnia recenter excogitata esse. Edocti Patres, quid hæretici meditentur, nihil omittère diligentia, quò falsitas accusationis detegeretur; deinde ut Bicsicsensis Minister ab exercitio habendo inhibeat. Secundum hoc tardiores progressus habuit, primum brevi finem accepit; posteaquam facile ostensum est, longè ante commissionem Pestiensem ex statutis à Celsissimo Principe Annò 1698. consequentibus annis ab Excellentissimo Domino C. Georgio Juniore, Ladislao Adamo itidem Erdòdi Clarissimo Nitriensium Præsule, Solnam submissis, & longo usu roboratis. Intérq; documenta, duo præcipuè multum ponderis addiderunt. Primum quidem R.

P. Georgio Kuti tunc Superiori, à Reverendissimo D. Adamo Gyūri missum, sequentis contextus.

D*ecretum novissimæ Resolutionis Inocentij XII. Pontificis Maximi ad Instantiam Eminentissimi Cardinalis àKolonitch Ecclesiæ Metropolitanae Strigonienfis Archi-Episcopi, Annô 1695. die 4ta Februarij emanatum, quod taliter sonat :*

V*enit Mandatum Româ à Pientissimo, ut omnibus Parochis prohibeatur assistentia in contrahendis Matrimonialibus, ut dum una pars Aetholica contrahere vellet, cū altera Catholica expressè prohibeatur, & assistentia denegetur, & hoc intimari pro nunc ubiq; debet. Et si tales Matrimonium constabentes, sub alia quacunque conditione curaverunt se copulari per alios, aut per Prædicantes, Matrimonium erit irritum, & nullum. Contra quos viâ juris procedetur. Id ipsum Excellentissimus Dominus noster Episcopus Diæcesanus promulgari ubique mandavit.*

Trenchinii 24. Aprilis 1716.

(L.S.)

Adamus Gyūri Archi-Diaconus Trenchinienfis
Do-

Documentum alterum erat inquisitione illa, quam Excellentissimus Diœcesanus Anno 1724 per processus Superioris Judicem Nobilium, & Juratum Assessorem peragi curaverat; ex qua dilucidè ostendebatur, ante cõmissionem Pestiensẽ in Bicficsa publicum Exercitium admissum nequaquam fuisse.

Quæ ut minùs Cavillationibus hæreticorum essent obnoxia, ex cõmissione Spectabilis Domini Christophori Ugronovicstunc V. Comitis de novo accurantè investigavit, Perillustris D. Andreas Gyurcsani, tunc Judex Nobilium, & Perillustris D. Adamus Akay Juratus Assessor in Curia Solnensi. Primò quidẽ utrum Cõmunitas libellum supplicem cõfici voluerit, Suxæ Majestati Sacratissimæ præsentandum? Secundò, utrùm puncta quinque accnsationis sub Celsissimo Principe Paulo Eszterházy quondam Domino Terrestri, & Excellentissimo Domino C. Georgio Erdõdi moderno sint introducta? num observata? vel ab annis tantùm post Pestiensẽ cõmissionem?

UTraque hæc inquisitio Authoritate legitima roborata, cum aliis fidei

facturis, ita volente consilio Excelso Locum-tenentiali, Polonium missa sunt. Patuit veritas detectæ hæreticorū offuciæ. Expeditum est Decretum ad Inclytum Comitatum 1725. quô districtè imperabatur, ut Religio Solnæ in eum statum, in quo fuit ante cōmissionē Pestiensē reponatur. Perlectum est Annô dictô die 18. 8bris in Congregatione Generali, in Libera Regiaque Civitate Trenchinensi celebrata.

COmīssa est igitur executio processus Superioris Judici Nobilium, ut primo quòq; tempore Solnā proficiscatur, & perlecto Excelsi Consilii Decreto coram Senatu, Communitatēq; tam Catholica, quàm hæresi adhuc immersa. Parochū loci in eum statum, quo constabat ante dictam cōmissionem Pestiensē illum fuisse, statim restituat: Magistratui verò, ut assistat, ac in refractarios seriò animadvertat, imponat. Solnæ rebus confectis Bicsicā divertat, ad L. B. Calisianam, Prædicantem sede sua depulsurus. Fecit exactè imperata D. Judex Nobilium, explicuit Solnensibus Consilii Regii Imperium; in Bicsica verò cūm
Do-

Dominam non reperisset, per Provisorē significavit, quòd jubebatur; Prædicantem autem ipse admonuit. Placuit hic subjicere mandatum Suæ Majestatis, quale nam in hoc negotio ad totum Regnum emanaverit.

EMINENTISSIMÆ,
Excellentissimi, Reverendis-
simi, Reverendi, Illustrissimi, Spectabiles
ac Magnifici, Egregii Nobi-
les Domini.

Amet si quidem sua Sacratissima Cæsa-
rea Regiæq; Majestas, D. Dominus
Noster Clementissimus, pro ingeni-
tate sua, jam iteratis vicibus clementer re-
solvisset, idq; omnibus Regni Comitatibus serid, ac
districtim intimasset; ut negotium Religionis,
quo ad Augustanæ, & Helveticæ Confessionis
addictorū Exercitium, idq; qualitercūq; ingre-
dientium, & concomitantia accessoria in statu,
quo immediatè ante, & sub initium Articularis
Commissionis Pesthiensis eatenus celebratæ præ-
fuerat, eorūq; donec benigna desuper altefata
sua

*Suæ Majestatis subsequatur resolutio, permaneat; consequenter nullæ contraventiones, similitates, aut scandala admittantur: tantum tamen abesse perhibetur, ut hoc benignum Suæ Majestatis iteratis jam vicibus repetitum Mandatum, ex parte dictorum Augustanæ, & Helveticæ Confessionis sequacium observaretur; ut potius diutius ferre novos, & novos excessus, contraventiones, & scandala, passim per Regnum attentare nihil pensent. Magistratus vero Comitatus muni-
neri suo in iisdem tollendis, & abrogandis, vel minus invigilent, cōniveant, taliterque querulantibus ad alteram suam Majestatem recurrendi, & benignas Cæsareo-Regias aures diversis, iisque gravibus querimoniis, uti jam sæpius factum est, molestandi ansam, & occasionem præbeant.*

Proinde ut huic malo congruè obvietur, benignum alteram Suæ Majestatis mandatum accuratius observetur, consequenter Augustissima Aula ab hujusmodi molestiis liberetur; Consilium hocce Regium Locum-tenentiale, pro munere, & officio suo Prætitulatis Dominationibus Vestris singulariter autem Magistratui hujus Comitatus, serid, ac districtim intimandum esse duxit; quatenus
me-

memores officii, & Homagialis obligationis
 suæ, prælibatum Benignum suæ Majestatis
 Mandatum, in gremio sui ritè observare, &
 observari facere: eòq; sine statim per Univer-
 sum hunc Comitatum inquirenda inquirere, in-
 vestiganda investigare, omnesq; contraventiones
 simultates, scandala, præmentionatorum
 A catholicorum quamprimum eadem, sive per
 se modalitate inquisita, sive verò ex insinua-
 tione, ordinarii Diocesani, vel ejusdem in
 spiritualibus Vicarii (quibus id, ut correspon-
 dentiam cum Prætitulatis Dominationibus Ve-
 stris habeant) æquè intimatum extitit: vel a-
 liunde specificè ac fide dignè resciverint, per præ-
 missam strictam inquisitionem, auditisq; desu-
 per partibus excedentibus, in statum illum ut
 compertum fuerit, contraventiones & inno-
 vationes illicd in statum illum, quò immediate
 ante & sub initium ante-latæ Commissionis
 Pestbiensis præfuerant, traducantur: contra
 excedentes verò tanquam refractorios, &
 Benignorum Regionum Mandatorum, con-
 temptores, & inobedientes; si mediocris statûs
 Personæ fuerint, ad instantiam Fisci Magi-
 stratualis Comitatus, servatis de jure ser-
 vandis ad mentem Art. 30. Anni 1715 & in eo-
 dem confirmati 26 Anno 1681. ibidemq; citati
 8 Wlad.

8. *Wladislai Regis decreti 6 sub pœna ibidem dictata, etiam à moroso, vel cōnivente Magistratu irremissibiliter desumenda, immediatè procedatur: si qui verò majoris dignitatis fuerint, huicce Consilio Regio Locum-tenentiali, cum genuina, & circumstantiali rei informatione denuntientur: scandalosi autem, & quidem dierum Dominicarum, & Festorum decretalium violatores, vigore capitis 7. Decreti l. 2. S. Stephani, & Capitis 12. Decreti libri 1. mi S. Ladislai; blasphemii autem ad mentem articuli 42. Anni 1563 & alterius II. novissimæ Diætæ; alij verò pro qualitate, & gravitate excessuum ac delictorum exemplariter puniantur. Ministri porrò præfatæ Augustanæ, & Helveticæ Confessioni addicti, sensu benignæ explanationis Cæsareo - Regiæ Leopoldinæ in Anno 1701 die 2. Aprilis emanatæ ab omnibus actibus Parochialibus, uti est: Baptizare, copulare, sepelire, & similibus tanquam ad exercitium publicum spectantibus, in locis ubi articulatè concessū non est, supersedere jubeantur, & excurrere inhibeantur. Contravenientes verò æquè, ut Mandatorum Regionum contemptores, ad mentem præcitati articuli 8. *Wladislai Regis, legali pœna afficiantur; talitèr, tum in præmissis, tum & aliis quibusvis**

sive positivâ Regni Lege, sive Benignis suæ Majestatis mandatis vetitis, vel alias etiam Divinis humanisq. legibus, aut bonis legibus contrariis excessibus, abusibus, & scandalis, per eosdem Acatolicos hæcenus nè fors attentatis, vel infuturum attentandis, eò quò quò modò ad notitiam Prætitularum Dominationum Vestrarum penetrantibus, comperta rei veritate corrigenda, immediatè corrigantur, emendanda emendentur. Eòq. sine etiam cum ordinario Diæcesano suo vel Generali ejusdè in spiritualibus Vicario, Archi vel Vice-Archi-Diaconis mutua vicissim correspondentia observetur, & demùm reductio in statum, quò ante, & sub initium Commissionis Pesthiensis præfuerunt, reducantur; contravenientes, & excedentes præviò modò irremissibiliter puniantur, ita; ut quos timor DEI, & Reverentia Legum, ac Benignorum Mandatorum Regiorum respectus, non revocat à malo, severitas saltem disciplinæ coërceat à peccato. Super quibus itaq. ritè & exactè observandis, & usq. ad ulteriorem Benignam suæ Majestatis resolutionem sedulò, ac diligenter curandis, & continuandis, Consilium hocce Regium locum-tenentiale Prætitulatas Dominationes Vestras, signanter autem Magistratum hujus Comitatus

ni-

nisi pœnam Legalem modò præviò incurrere velit, iteratò seriò commonet, & adhortatur.

*Datum ex Consilio Regio Locum-tenenenti-
ali Posonii, Die 5 Mensis Augusti Annò Dñi
1725 celebratò.*

NICOLAUS PALFI

JOANNES ADELFFI

Seriæ inhibitioni morem gestura pū-
tabatur Domina Calisiana; at pro mo-
re hæreticorum adeò non paruit; ut lu-
therano ritu exercitium haberi à Mini-
stro, è vicinia insuper Populum palam ad-
mittere non est verita. Ubi hæc temeri-
tas, & audacia innotuisset, obicem po-
liturus Inclytus Comitatus, dum Sacros
dies Nato Salvatori Mundi celebramus, ar-
matis aliquot, constituit dispulsuros
plebem, si fortè Bicsiciam adire auderet.
Sed iterum temeritatem temeritati
impotēs sui foemina addidit. Erupit enim
è Ca-

èCastello armatorum major manipulus, & Comitatenſes verberibus , & vulneribus affecit.

Legitimæ poteſtati illatam injuriam diſſimulare non potuit Inclytus Comitatus ; quamobrem inquisitione peracta, ipſa Domina Calisiana ad reddendam facti ſui rationem evocata eſt, Fiſco Comitatenſi actionem ſolennem erigente, ſumpſit initium ſub finem menſis Auguſti dies aliquot extractum eſt. Et licet multa excogitârunt adduxerintq; advocati, quibus aut planè immunem à culpa Dominam, de qua nobis ſermo, comendebant; aut minùs ream; non poterant tamen eas tenebras commentis ſuis offundere, ut veritas non eluceret. Itaq; æquiſſimâ poenâ, quia Legitimo Magiſtratu opponere ſe auſa fuit, & ad invadendos homines, ab Inclyto Comitatu miſſos armatos è Caſtello ſubmiſit, ad deponendos quadringentos nonaginta ſupramilleſi. Rhen. demptis aliis impenſis inſuper, condemnata eſt.

Sententia lata Poſonium ad Excelfum Conſilium Regium delata, indè Vien-
K
nam

nam ad Augustissimum Cæsarem, utrobique approbari meruit.

INopina approbatio exterruit Solnenses, nec jam viris animus erat novam telam ordiendi. Fœminæ quid procuderint astutiæ paucis expediemus. Repertæ erant Solnæ aliquot Mulieres, quæ maluerunt biennium ferè integrum domesticos inter parietes se continere; quam damnatâ lutheri sectâ Romano-Catholicis se adungere: ut hic consveto Ecclesiæ ritu in Templum gratias DEO post partum acturæ, introducerentur. Atque ut adhortationes eluderent, ad adventum Excellentissimi Domini Terrestris provocârunt, ratæ in partes suas solitis artibus pertrahendum. Agebat tum Excellentissimus Dominus in Arvensi Comitatu. Tempus noctæ opportunum Joannem Moschek conveniunt, pollicitationibus implent, & spe mercedis amplæ consequendæ, sin votis obsecundet. Libenter pactus est operam suam hic ambulator, texendis fraudibus mirè aptus; qui intimè lutheri venenô infectus, se Aulicum Ducis Lotharingiæ, mentiebatur perfractè, fictôq; sigillô signatum testimonio-

monium jactitans, Solnæ oberrabat: pro-
 perè igitur emensus iter, libellum suppli-
 cem Excellentissimo tradit: quem ita do-
 losè coloravit, ut fateretur quidem Sol-
 nenses fœminas eo collimâsse, nè per ali-
 um, quàm Prædicantem in Templum
 inducerentur; nunc tamẽ mutâssent men-
 tem, & paratas à Parocho ritu Catholi-
 co introduci; subdicebat interim, an Fi-
 dem Orthodoxam amplecti, juxta consti-
 tutiones Dominales per Excelsum Con-
 silium approbatas, & ante commissionem
 Pestiensẽ usu ipso roboratas velint.
 Quamobrem prædictus Dominus existi-
 mavit, dum introductionem per Catho-
 licum loci Parochum postulabant, para-
 tas esse Fæminas ad Catholica pariter do-
 gmata sequenda. Annuit petitioni, & ad
 finem libelli supplicis nomen suum adje-
 cit. Revolavit illicò Moschekius, lætæ
 nuncio Fæminæ, petunt introduci, de
 conversione admonitæ, reluctantur. R.
 P. Superior fraudem subesse certus, ad ad-
 ventum Excellentissimi differendum to-
 tum negotium respondit; adfuerunt ta-
 men 15ta Julii, & præ foribus existentes
 octo ex ijs, ab ædituo Templum claudĩ

prohibuerunt, per diversos votis suis satis fieri petentes; & perexissent molestæ esse: nisi alterâ die adveniens Solnam Excellentissimus, audaciam repræfisset. Ubi enim Decretum Consilij Regij, & Diæcesani exhibitum fuisset, fraude deprehensa, Moschekium Solnâ facessere iussit: nisi Carceres, & Vincula experiri velit. Die autem, quæ subsecuta est, accito Senatu, Maritis fœminarum, alijsq; obstinatè converti recusantibus; primùm quidem Magistratum, quodd fœminas, licet mandatum Parochi sciverint, ædituum à claudendo Templo repellentes, non castigaverint, reprehendit, multatq; fl. Rhen. 24. in Ecclesiæ applicandum usus deponi imperavit. Fœminis deinde: nisi ad Festum S. Mariæ Magdalenæ Religionem Orthodoxam susceperint, exilium indixit. Reliquis verò lutherum adhuc sequentibus, nisi saniora arripuerint consilia, imposuit: ut ad diem Divo Bartholomæo Apostolo dicatum, venditis domibus, cæteraq; supellectili Solnâ egredierentur. Demùm Magistratui saluberrima mandata exequenda commisit, ut nimirum:

Filii ex scholis lutherarorum reducantur; filias ad loca hæresi infecta missas revocent, Magistratuiq; sistant.

Licet alteruter tantum lutheranus esset, beneficiis Civilibus privetur, tametsi foris degeret, & ad officia non assumatur.

Fiscus oppidanus non nisi Catholicus deligatur.

Parocho loci Magistratus omni auxilio adsit.

Filios, & Filias, famulos domesticos, Patres, & Matres Familias, Domini item sub multa fl. Rhen. 3. ad audiendam doctrinam Christianam mittant.

*Qui Sacro Sancto Missæ Sacrificio Domini-
nicis, & Festis diebus interesse neglexerint, per
Judicem plectantur.*

Fora hebdomadaria ferialibus diebus, ut prius receptum erat, habeantur.

Confessionem Paschalem, qui neglexerint, poenâ fl. Rhen. 6. corrigantur.

Violatores jejuniorum, & abstinentiæ ab usu carnum pariter castigentur.

Dum hæc sapientissimè constitueret, trium horarum spatio inculcaretque serid, non cessabat per intervalla præsentibus lutheranos utriusq; sexûs Excellentissimus Comes, & præsertim ad ex-

tremum pro ea, quâ pollet vir hic Clarissimus singulari eloquentia adhortari; ut tandē aliquādo de salute animarū suarū cogitarent, depositisque perversis erroribus, sanctum aliorum exemplum sequi in animum inducerent. Verū ubi observâisset, adeò non ullos in saxum obduruisse ad pia monita; ut neque Consilii Regii Decretum, neque sua imperia, & toties repetitæ monitiones, neque Patrum Solnensium adhortationes, neque converforum frequentia, ad eam fidem pertinaces aliquos amplectendam impellere valeant: quam Salvator ipse fundavit, & miraculis à se, & fidelibus suis patratis roboravit, quam Apostoli toto orbe prædicaverunt, tot fortissimi Martyres sanguine profuso defenderunt, quā Sanctissimi Viri constāter tenuerunt, sine qua denique saluti locus non esset. Justissimò succensus Zelò; nè ullus amplius de sua constanti, seriāq; voluntate, vel subdubitare posset, imprimis Magistratui à se jam intimata sub mulcta fl. Rhen. 100. servanda præcepit, tum à se absolute non tolerandum imposterum ullum hæreticum, coram promiscua multitudi-

ne

ne clara voce pronunciavit: DEum, Glo-
riosámq; DEI Genitricem, Magnam Hun-
gariæ Dominam , ac Patronam palàm
testatus.

HÆserunt hæretici, variósq; motus
inexpectatissimum edictum exci-
tavit; alii quidem emolliti, inflexiq; sunt:
alii verò desertis Solnæ Uxoribus sectam
lutheri, non nisi à sceleribus suis noti (
cujus vel ipsos acutiores sectatores púdet,
dum lutheranos vocari se non patiuntur)
profitendo, viciniã pererrare maluerunt;
quàm pacatam in oppido vitam agentes,
Fidem à Sanctissimo Rege nostro Step ha-
no propagatam , subditisq; suis enixe
commendatam, à Majoribus nostris in-
tegerrimè cultam, Hungarorum invicta
virtute tot sæculis contra Barbararum
Gentium impetum defensionem, recipere,
animarum æternæ felicitati consulturi.
Inanissima, ut sæpè est audire, hac impul-
si ratione; nihil nisi Verbum DEI scri-
ptum esse sequendum. Unde Evangelici
vocitari affectant.

Quàm id verò temerè, quis est, qui nō
pervideret; si in mores luthera-
norum intenderet oculos? Consilia enim

Evangelica cane pejùs, & angve aver-
 santur, operum bonorum necessitatem ad
 salutem, Præceptorum Divinorum ob-
 servantiam, aliáq; Catholicis familiaria,
 quæ tamen Clarissimis Evangelii verbis
 commendatáq; reperiuntur. Satagebāt
 quidem Coriphæi sectariorum ea in sacro
 Codice mutare, aut omittere, quibus
 premisse noverant, imò propriâ expe-
 rientiâ didicerunt; nunquam tamen ita
 poterant depravare; ut non supersint
 Catholicis acutissima tela, quibus lucu-
 lenter feriantur, agnitori lumen veritatis
 » aliquando; nisi liberæ vitæ amore capti,
 » licentiâ quidlibet sentiendi excæcati (dū
 » malè agunt, ut Salvator prædixit) lucem
 » fugerent, petereq; à DEO illustrari neg-
 » ligerent. Supersunt ex ejusmodi farinæ
 Solnenfibus olim incolis quaterni solū
 ut fertur, Faxit Optimus DEus! ut in-
 felicissimo sibi similibus edocti interitu,
 animæ perdendæ periculum agnoscant;
 antequam, & ipsi ad supremum vivorum,
 & mortuorum Judicis Tribunal evocen-
 tur, strictam reddituri rationem; quòd
 Concivium fideliter jam DEO fervienti-
 um vestigia non sint secuti.

EA siquidem cæteri Solnenses ejurata hæresi edunt pietatis specimina; ut quæ prius erat errorum magistra, fieret eximia Cultrix Veritatis. Singularis certè elucet in audiendo Missæ Sacrificio modestia accurritur avidè ad Sacrum Pœnitentiæ Tribunal, Epulum Eucharisticum, ad Conciones, Catecheses excipendas frequentissimi adsunt, Magistratus cum Civibus certat pietate in DEum, superos omnes, ac vel maximè Virginem Beatissimam. Familiare jam Iconem Magnæ Matris à Virginibus delectis, & nitidiùs excultis deportari publicè, Corollam Marianam in Templo, in supplicationibus clara voce recitare, aliisque teneræ Devotionis officijs honorare.

QUæ singula, ut altiores figant radices erecta est Confraternitas sub titulo Sanctissimi Rosarii, quot Capitibus hætenus aucta, tot pietatis ferventis exemplis clariore effecta. Illud verò admiratione dignum, nec præteriri potest, quòd Solnenses, qui olim Societatis JESU operarios tot incommodis affecerant, ejectosq; à suis foribus, imò Hungaria ipsa cupiebant, adeò nunc esse mutatos, sit Laus

Superis; ut sola Solna in Societate JESU numeret actū, qui aut jam in Vineā Domini indefesto conatu laborant, aut ad labores Apostolicos præparantur, tredecim.

ET hunc tandem exitum habuerunt Clarissimorum in Hungaria Viro-
rum Szelepcsénij, Kolonicfii, Eszter-
hazi, Erdődii molimina, æterna dignis-
sima mercede. Celsissimus, & Eminen-
tissimus incepit, Celsissimus continuavit,
Excellentissimus feliciter terminavit;
dum singuli benevolentia, Auctoritate,
ære, Patrum Societatis JESU Zelum pro-
movebant, & subditos suos omnibus in-
dustriæ nervis ad taniora capeffenda im-
pellere non cessa-
bant.

MONUMENTUM
HONORIS PRIMARIIS ZELOTIBUS
METAMORPHOSIS HUIUS
IN BONUM.

I.

CELSISSIMO PRINCIPI

GEORGIO SZELEPCSÉNI ARCHI-EPISCOPO
STRIGONIENSI.

Glorioso apud Solnenses Catholicæ
Religionis Fundatori.

Qui iniquissimis temporibus obstantem
primus devicit hæresim.

Dum veræ Fidei Propugnatores Socie-
tatis JESU Patres, Solnam Primus in-
duxit:

Atq; ut perpetuò conservaret, vitæ subsi-
diis instruxit.

Modernæ pietatis flos, tanto Autori
debet sementem:

Et hæc Religionis Catholicæ firmitas ja-
cto à tanto Principe fundamento insti-
tit.

Felix Ungaria! si omnis tantum Patrem
nansciscatur.

II.

II.

EMINENTISSIMO
S. R. E. CARDINALI *Leopoldo*
à KOLLONITS

Religionis Catholicæ in Solnensi Op-
pido Zelatori optimo, & Patrum
Soc. JESU Benefactori.

Ut teneram fidei plantam ab incurfibus
„ tutam redderet ; hæreticum miniftel-
„ lum expulit,

Ut nè is unquam redire poffet: fidis vigili-
bus Societatis JESU Patribus certas æ-
des ære comparare adjuvit.

Ut univerfa hærefis desperaret: non nifi
illius profigandæ conditione Solnam
vendidit.

Nunquam vera fides metuat ; ubi tantô
„ Præfidiô munita.

III.

CELSISSIMO S. R. J.
PRINCIPI REGNI HUNGARIÆ
PALATINO
PAULO ESZTERHAZI

Fidei Romano-Catholicæ, & Patrû So-
cietatis J. Solnæ Insigni Promotori.
La-

Laborabas plurimum Princeps zelosissime; ut nè quiescere posset unquam hæresis.

Nec majorem credebas esse gloriam:
Quàm si hæresim contemptissimam redderes.

Bellum indixisti sine cruore hostibus ijs:
Qui redemptas Sanguine Christi animas
suas in captivitatem hostis infernalis
rursus tradere non perhorrescebant.

Sed quid mirum! fido *MARIÆ* Clienti, cū
ejus hostibus pax esse non potest.

IV.

*EXCELLENTISSIMO,
REVERENDISSIMO DOMINO CO-
MITI ADAMO LADISLAO ERDÓDI
EPISCOPO DIÆCESANO.*

R eligionis Romano-Catholicæ, & Re-
sidentię Patrum Societatis JESU
Solnæ Protectori.

Omnes veri Pastoris implevisti partes
Præsul vigilantissime:

Dum rem Catholicam sæpius in discrimē
actam, apud non faventes strenuè, &
constanter defendisti.

Paternâ benevolentia, opem, tulisti labo-
ran-

rantibus, consilio, & fortitudine conatibus hæresis obstitisti.

Nè in agrum Domini errorum semina jacere possit hæresis, viam providè præclusisti.

V.

**EXCELLENTISSIMO,
AC ILLUSTRISSIMO DOMINO COMITI
GEORGIO ERDŐDISOLNÆ TERRE-
STRİ DOMINO.**

Religionis Romano-Catholicæ Consummatori, & Patrū S. J. Fautori.

Qui pietate, & constantia, utraq; maximā Veræ Fidei Triumphum tandem deduxit. Expectante tot annos gloria;

Ut in tanto Catholicæ Ecclesiæ Assertore quiesceret.

Nempe ERDŐDI esse debuit, qui tantum opus absolveret; ut doceretur:

Stante ERDŐDIO non posse non profligatā jacere hæresim.

Numen votis nostris intende !

Et hanc veræ fidei spem nobis diu serva.

Ac plures esse Georgios Erdődi concede!

Antiqua Hungariæ pietas reflorescet.

VI.

ILLUSTRISSIMIS, RE-
verendissimis, Magnificis, Spectabilibus, ac
Generosis, Dominis, Incltyti Comitatus Trenckiniensi
Religionis Romano-Catholica Defensoribus, & Patrum
Societatis JESU Solna Conser-
uatoribus.

Quid mirum prævalere non posse
 hæresim.

Si quod viros, tot hostes inveniat. Et
 tales?

Euge Roma! euge Hungaria!

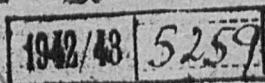
Tantis Filiis, dum non destitueris, felix
 es!

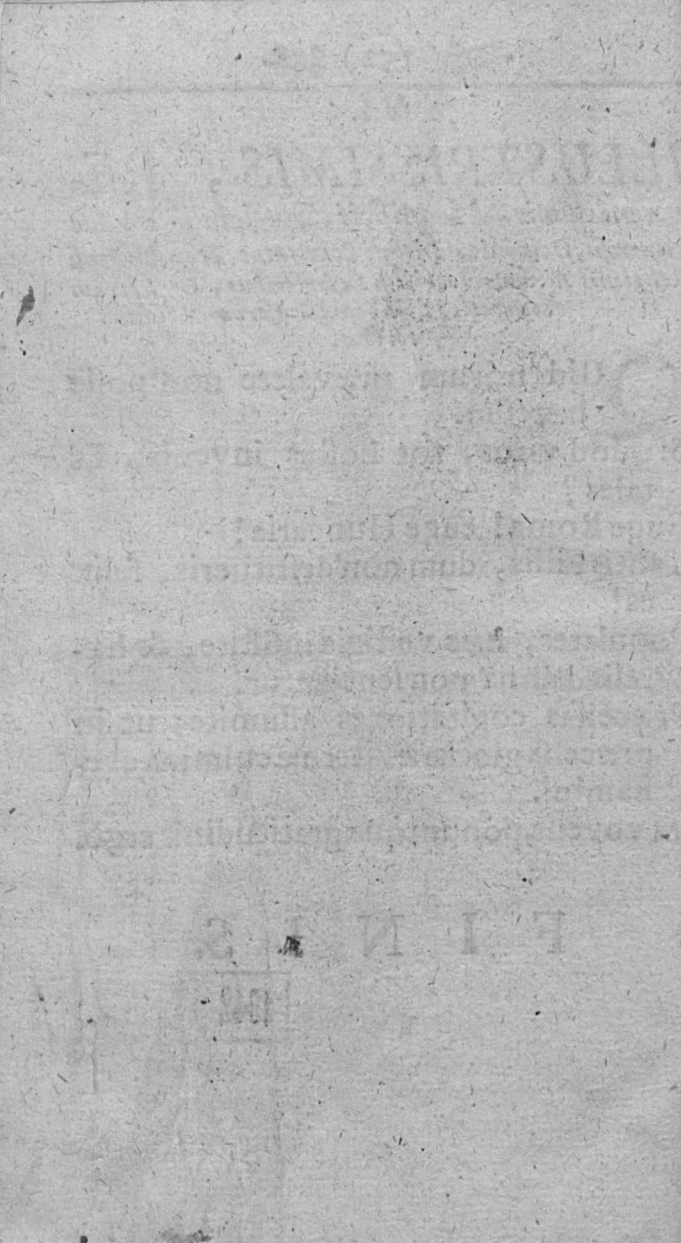
Populares, hæc vestigia insistite, & hæ-
 resis damna non sentientur.

Præcellas cogitationes assumite; ut in
 præcella gloriæ æviternæ culmina eve-
 hamini.

Ita vovent, ponuntque gratitudinis ergò.

F I N I S.

Christiani Thomasi Reformationis in Germania de
inde in Germania hanc ob hanc hanc personam
hanc hanc Religionem hanc hanc hanc hanc
Halle 1689. VIII

Nomina scholasticorum qui apud Thraciam in
in abscondita Religione hanc hanc hanc hanc
hanc hanc hanc hanc hanc hanc hanc hanc
hanc hanc hanc hanc hanc hanc hanc hanc hanc

PA
2601-2

